

3
klasa
część 1

NOWY Elementarz Odkrywców

Ćwiczenia / edukacja polonistyczna,
przyrodnicza, społeczna

imię

nazwisko

klasa

NOWY Elementarz Odkrywców

Ćwiczenia są skorelowane z podręcznikiem *Nowy Elementarz Odkrywców klasa 3, semestr 1* dopuszczonym do użytku szkolnego i wpisanym do wykazu podręczników przeznaczonych do kształcenia ogólnego do edukacji wczesnoszkolnej.

Numer ewidencyjny podręcznika w wykazie MEN: 1140/3/2023

Ćwiczenia zostały opracowane na podstawie *Programu nauczania–uczenia się dla I etapu kształcenia – edukacji wczesnoszkolnej „Nowy Elementarz Odkrywców”* zgodnego z podstawą programową z 14 lutego 2017 roku.

Nabyta przez Ciebie publikacja jest dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy o przestrzeganie praw, jakie im przysługują. Zawartość publikacji możesz udostępnić nieodpłatnie osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie umieszczaj jej w internecie. Jeśli cytujesz jej fragmenty, to nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. Możesz skopiować część publikacji jedynie na własny użytek.

Szanujmy cudzą własność i prawo. Więcej na www.legalnakultura.pl

Wykorzystywanie treści niniejszego Utworu, w jakiegokolwiek formie lub w jakimkolwiek procesie, do celów eksploracji tekstu i danych, uczenia maszynowego, rozwoju i/lub szkolenia i/lub wzbogacania sztucznej inteligencji jakiegokolwiek rodzaju jest surowo zabronione.

© Copyright by Nowa Era Sp. z o.o. 2025
ISBN 978-83-267-5036-6

Autorzy: Ewa Hryszkiewicz, Barbara Stępień, Małgorzata Ogrodowczyk.

Współpraca autorska w zakresie edukacji przyrodniczej: Joanna Winięcka-Nowak.

Redaktor serii: Bożena Gepert.

Redakcja merytoryczna: Bożena Gepert, Agnieszka Grzegółka-Maciejewska, Monika Kubik.

Opracowanie redakcyjne: Iwona Lewandowska.

Redakcja językowa: Agnieszka Grzegółka-Maciejewska.

Nadzór artystyczny: Kaia Pichler. **Opieka graficzna:** Marta Sieczkowska.

Projekt okładki: Logoteka Piotr Rudź. **Projekt graficzny:** Anna Wielbut.

Realizacja projektu graficznego: Małgorzata Koper, Dorota Gajda.

Fotoedycja: Maciej Wróbel.

Nowa Era Sp. z o.o.
Aleje Jerozolimskie 146 D, 02-305 Warszawa
www.nowaera.pl, nowaera@nowaera.pl, Centrum Kontaktu: 58 721 48 00

Druk i oprawa: Quad/Graphics Europe Sp. z o.o.

Jak korzystać z zeszytu ćwiczeń

1. Na podstawie wiersza „Jesienny wiatr” pokoloruj ramki z czasownikami mówiącymi o tym, co robił lub co robi wiatr. Poszukaj w wierszu informacji o tym, kto wykonuje czynności z niepokolorowanych ramek.

świstał szumiał przewraca płoty
łamał gałęzie jęczał wył w kominie
mruczał bajki powiedział spał

2. Co jeszcze robi wiatr? Podpisz ilustrację zdaniem. W każdym zdaniu podkreśl czasownik.

Wiatr

• Zmień zapisane zdania według wzoru. Zapisz je w zeszyście.
Wiatr przewraca płoty. – Przewracanie płotów.

42 Na skrzydłach wiatru Jesienny wiatr Pcz. 1 s. 37–39

5. Przyklej nazwy części grzyba oraz pasujące do nich wyjaśnienia.

6. Podpisz zdjęcia grzybów odpowiednimi nazwami wybranymi z ramki. Otocz czerwoną pętlą zdjęcie grzyba niejadalnego i trującego.

maślak • muchomor sromotnikowy • rydz • borowik •
koźlarz • muchomor czerwony

7. Poszukaj w atlasie grzybów innych grzybów. Zwróć uwagę, że wiele jadalnych i trujących grzybów jest do siebie podobnych, np. muchomora sromotnikowego można pomylić z gąską lub kanią.

Pamiętaj, że grzyby możesz zbierać tylko z dorosłym doświadczonym grzybiarzem.

62 Wycieczka do lasu Pcz. 1 s. 60–62

tytuł kręgu

temat dnia

odniesienie do podręcznika

strona przyrodnicza

1. Wybierz do krzyżówki nazwy obrazków, a dowiedz się, co zgubiła Katarzyna. Dla ułatwienia nie zostało już w niej wpisane.

2. Pomóż Małgosi znaleźć wyrazy. Jedne z nich zaczynają się sylabą ka, inne kończą się tą sylabą. Zapisz te wyrazy. Podkreśl zdrobnienia.

3. Pomóż Grzegorzowi odzyskać wyrazy z rz, które ukryły się w innych wyrazach. Zapisz je w zeszyście. Pamiętaj, że w wyrazie mógł się ukryć więcej niż jeden nowy wyraz.

rzepak odkurzacze zwierzę
porzeczka porządek rzutnik
wierzchołek

Sprawdzam siebie

1. Przeczytaj uważnie zdanie.
Ania przyjaźni się z Kingą, a Jasek z Wiktorem. Ania uwielbia czytać książki. Jej przyjaciółka woli oglądać filmy. Jasek i Wiktor razem sklejają modele samolotów. Wiktor lubi zwierzęta i potrafi się nimi opiekować. Hoduje chomika, królika i papugę.

2. Ułóż zdanie z rozsypanki wyrazowej. Zapisz to zdanie.

chce zostać odrzutowa przyszłości
pilotem Jasek w

3. Pokoloruj pola, na których znajdują się wyrazy należące do tej samej rodziny.

przyjaciół towarzyszy chłopiec towarzystwo
kolega towarzyszyki towarzyszyć druh

4. Postaw odpowiednie znaki na końcu zdań.
Kto jest w tym tygodniu dyżurnym? ☐
Wiktor i Jasek są dyżurnymi. ☐
Natychmiast zamknij okno. ☐

5. Uzupełnij tabelę.

liczba pojedyncza	liczba mnoga
uczynna koleżanka	
greczny chłopiec	modele samolotów
	stare książki

Dzień odkrywców – kreatywne zabawy i ćwiczenia

Potyczki ortograficzne – wprowadzenie w świat ortografii

Sprawdzam siebie – ćwiczenia do samokontroli

wyklejanka

zadanie trudniejsze lub wykraczające ponad podstawę

1. Odpowiedz na pytania na podstawie „Wiersza na pocieszenie” z podręcznika.

Czego nie może zastąpić duża przerwa w szkole?

Jakie niespodzianki czekają na dzieci w nowym roku szkolnym?

2. Porozmawiajcie wspólnie na temat: **Co przyniesie trzecia klasa?** Zaznacz sformułowania, które pomogą wam odpowiedzieć na to pytanie.

ciekawe zajęcia

wspólne zabawy

dalszą naukę

interesujące wycieczki

nowe koleżanki

nowych kolegów

ciekawostki przyrodnicze

rozwijanie zainteresowań

- Dokończ zdanie, dopisując wymyślone przez siebie odpowiedzi.

W trzeciej klasie czekają mnie

3. Obejrzyj swój podręcznik. Wyszukaj w spisie treści w podręczniku zapisane w ramach tytuły tekstów. Obok każdego tytułu wpisz numer strony, na której znajduje się ten tekst.

„Wąsata rodzina”

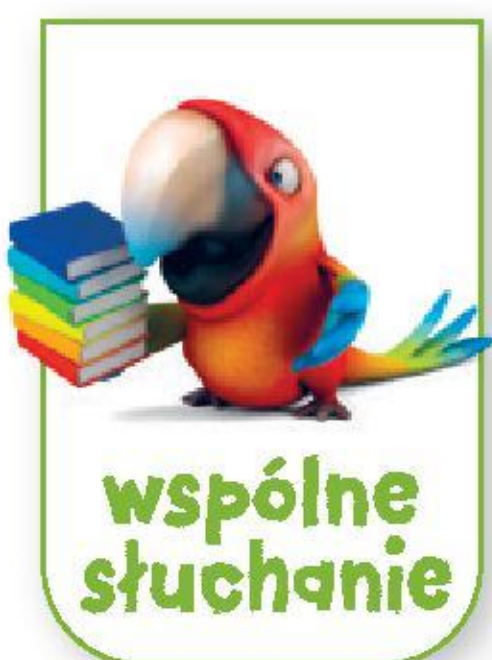
„Smutny Figiel”

„Dokonania jesieni”

„Burza jak marzenie”

- Odszukaj wypisane strony i wybierz tę, która podoba ci się najbardziej.
- Sprawdź w spisie treści, co znajduje się na stronie 40 twojego podręcznika. Zapisz w zeszycie tytuł tekstu oraz imię i nazwisko autora.

4. Znajdź w podręczniku strony przyrodnicze, strony z cyklu „Między nami” i strony z tekstami do słuchania. W poszukiwaniach pomogą ci ikony z papugą.

- Zapisz w zeszycie po trzy tytuły, które znajdziesz na stronach każdego rodzaju. Zacznij tak:

Strony „Między nami” to **np.**:

Nasz język polski

np. to skrót wyrażenia **na przykład**

★ 5. Porównaj zapisy i napisz, co oznaczają podane skróty.

ćwiczenie 6, strona 5
wiersz pod tytułem „Sowa”

ćw. 6, s. 5
wiersz pt. „Sowa”

ćw. –

s. –

pt. –

1. Uzupełnij litery w nazwach wakacyjnych pamiątek przywiezionych przez dzieci.
Wpisane litery czytane kolejno utworzą hasło. Zapisz je.

szysz___a ___brazek z___aczek ___lustracja patycz___k
kamy___zek pocztó___ka st___tek muszel___a g___łazka
ple___ak zd___ęcie ___mbryk _____

- Policz głoski w tych wyrazach. Otocz pętlą wyraz, w którym jest najwięcej głosek.

2. Dopasuj określenia do pokazanych na zdjęciach pamiątek przywiezionych z wakacji.

3. Przeczytaj zdania i powiedz, czym się różnią. W którym z nich jest więcej informacji?

Kacper znalazł na plaży kamyk.

Kacper znalazł na plaży śliczny, mały, błyszczący, gładki kamyk.

- Ułóż w podobny sposób i zapisz w zeszycie dwa różniące się między sobą zdania o patyku lub kwiatku.

4. Opowiedz o swojej wakacyjnej pamiątce. Pomogą ci w tym pytania i słownictwo z ramki.

Co to jest? Jak wygląda? Skąd masz tę pamiątkę?

Dlaczego właśnie o niej opowiadasz?

bardzo mi się podoba • przypomina mi ciekawe wydarzenia •
 przypomina mi miłe chwile • przypomina mi miejsce,
 z którego pochodzi • kiedy ją oglądam, wracają wspomnienia

5. Dzieci rozmawiały o tym, co można robić w czasie wakacji. Łącząc w pary sformułowania zapisane na paskach, popełniły jednak błędy. Połącz w pary paski ze sformułowaniami, które przeczytane „na krzyż” będą poprawne. Popatrz na wzór.

budować	zabytki	kąpać się	na rowerze
oglądać	zamki z piasku	skakać	na szczyty
mieszkać	na leżaku	jeździć	w morzu
opalać się	w namiocie	wspinać się	na jednej nodze

- Dokończ zdanie, wpisując cztery wybrane poprawne sformułowania. Zmień formę wyrazów, które nazywają czynności. Podkreśl je w zapisanym zdaniu. Jak nazywają się te wyrazy?

W czasie wakacji dzieci budowały zamki
z piasku,

6. Ponumeruj zdania tak, żeby informowały o tym, co kolejno Maciek robił podczas wakacyjnych miesięcy.

- ☐ Mieszkał w namiocie i zdobywał ważne sprawności.
- ☐ Opalał się na plaży i kąpał się w morzu.
- ☐ W sierpniu wyjechał na obóz harcerski.
- ☐ W lipcu Maciek był u babci w Kołobrzegu.

- Ułóż i zapisz w zeszycie trzy pytania do tych zdań.

7. Na podstawie informacji i zdjęć z podręcznika zapisz przykłady elementów charakterystycznych dla wymienionych krajobrazów.

krajobraz nizinny –

krajobraz wyżynny –

krajobraz górski –

8. Przyjrzyj się mapie w podręczniku i zapisz nazwy miast o podanym położeniu.

najbliżej morza –

nad Wisłą –

w krajobrazie wyżynnym –

w krajobrazie nizinnym –

9. Uzupełnij tekst nazwami kierunków. Skorzystaj z mapy w podręczniku.

wschód • zachód • północ • południe

Gdańsk jest położony na _____ od Torunia.

Wrocław znajduje się na _____ od Poznania.

Kraków leży na _____ od Rzeszowa.

Białystok znajduje się na _____ od Bydgoszczy.

1. Uzupełnij zdania wyrazami z ramki. Użyj ich we właściwej formie. Zwróć uwagę na pisownię przeczenia **nie**.

nie zazdrościć • nie rozumieć • nie wygrać

Piotrek _____, dlatego Antek cieszył się z wygranej

Julka. Antek _____ biegu, a mimo to był zadowolony
ze swojego wyniku. Prawdziwy sportowiec _____

innym sukcesów, tylko ciężko trenuje, aby poprawiać własne wyniki.

2. W szkole wspólnie uczymy się i bawimy, ale czasami także rywalizujemy ze sobą. Kiedy możemy to robić? Popatrz na ilustracje i dokończ ustnie zdanie.

Można rywalizować...

- Kiedy i w czym nie powinniśmy ze sobą rywalizować? W jakich sytuacjach rywalizacja nie jest uczciwa? Porozmawiajcie o tym.

3. Co jest twoim prawem, a co obowiązkiem? Połącz każde sformułowanie z odpowiednim początkiem. Porozmawiajcie o tym.

Mam prawo do:

rozwijania swoich
zainteresowań

szanować innych

zadawania pytań

własnego zdania
i tajemnic

Mam obowiązek:

dbać o swoją
szkołę

sumiennie się uczyć

godnie reprezentować
swoją szkołę

sprawiedliwej
oceny

4. Połącz sylaby w wyrazy i zapisz otrzymane zdanie.

Sza

nuj

my

się

na

wza

jem!

★ 5. Popatrz na wzór i zamień pozostałe zdania na takie, w których nie podaje się informacji o tym, czego nie należy robić, tylko informację o tym, jak należy postępować.

Nie rozmawiamy na lekcji! —→ Uważamy na lekcji!

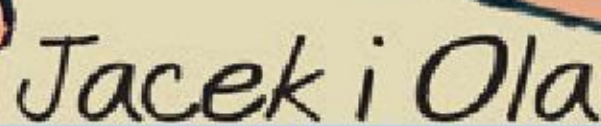
Nie spóźniamy się na zajęcia!

Nie bałaganimy w klasie!

Nie niszczymy rzeczy należących do wszystkich!

Nie zapominamy o obowiązkach dyżurnego!

- Zapiszcie utworzoną wersję zasad na dużym kartonie i powieście w widocznym miejscu w klasie.

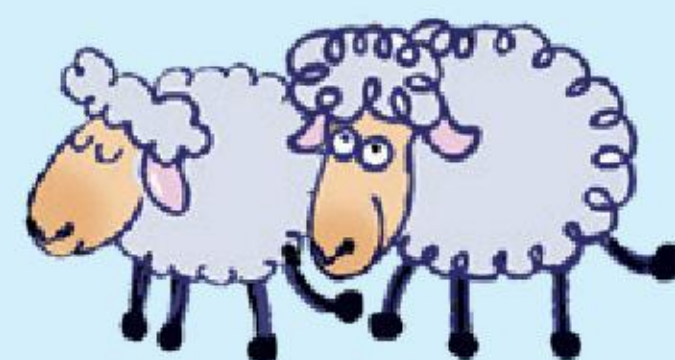

- Opowiedz o tym, jak się zachowują inne osoby przedstawione na ilustracji. Zaznacz te, które narażają siebie i innych na niebezpieczeństwo.

2. Zapisz zdanie, które jest rozwiązaniem rebusu. Co postawisz na końcu tego zdania?

$$S = S'$$

~~1~~ $y=b$

~~2~~

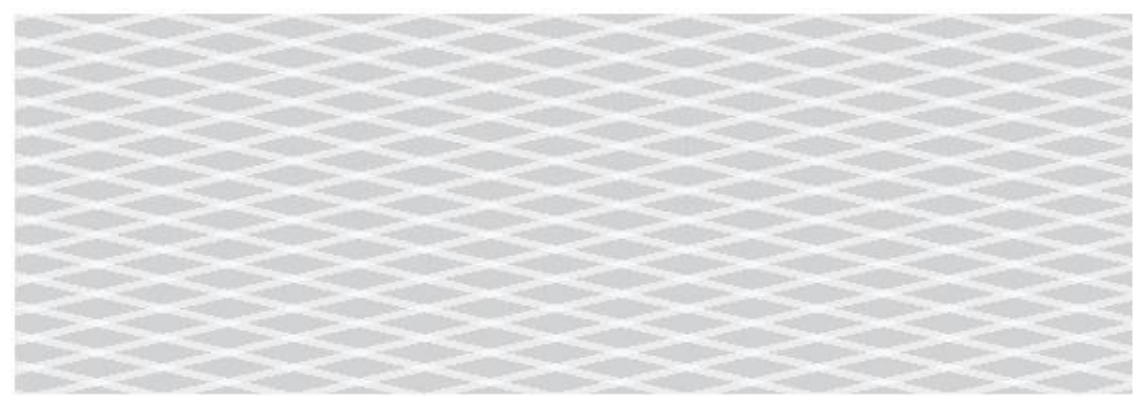
- Powiedz, dlaczego tak ważne jest noszenie takich znaczków.

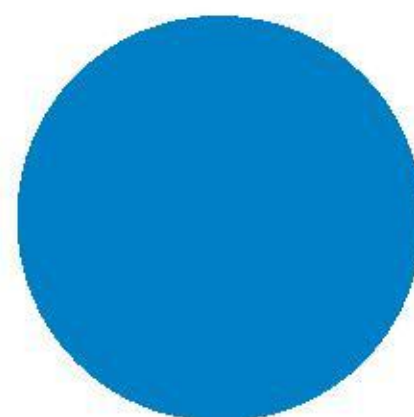
- 3.** Są cztery rodzaje znaków drogowych. Jakie? Uzupełnij nazwy znaków wyrazami wybranymi z ramki. Wklej właściwą informację w pole obok każdego znaku.

nakazu • zakazu • ostrzegawcze • informacyjne

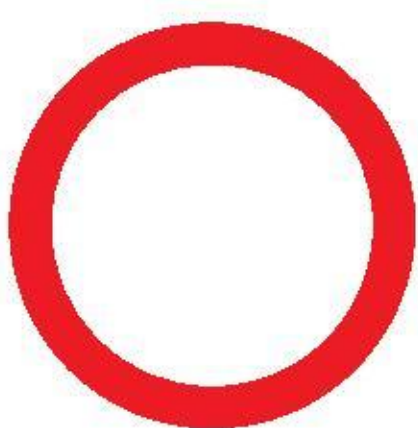
znaki

znaki

znaki

znaki

- 4.** Dopasuj znaki do opisów i je wklej. Nazwij każdą grupę znaków. Zaznacz te, o których jest mowa w tekście „Jakie znaki dają znaki?”.

skrzyżowanie
dróg

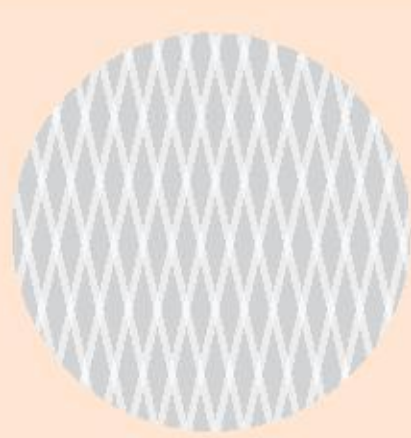
stromy
podjazd

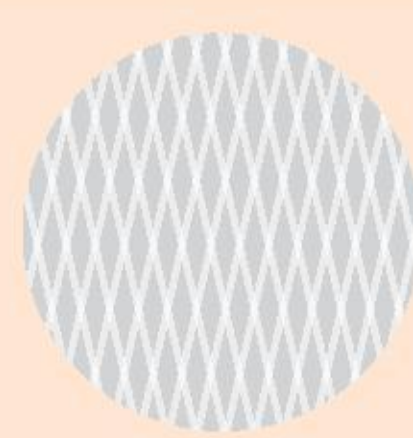
niebezpieczny
zakręt
w lewo

stop

zakaz skręcania
w lewo

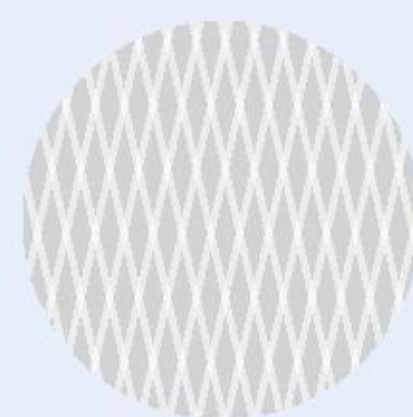
zakaz
wjazdu

nakaz jazdy
w prawo

droga
dla pieszych

droga
dla rowerów

stacja paliwowa

autostrada

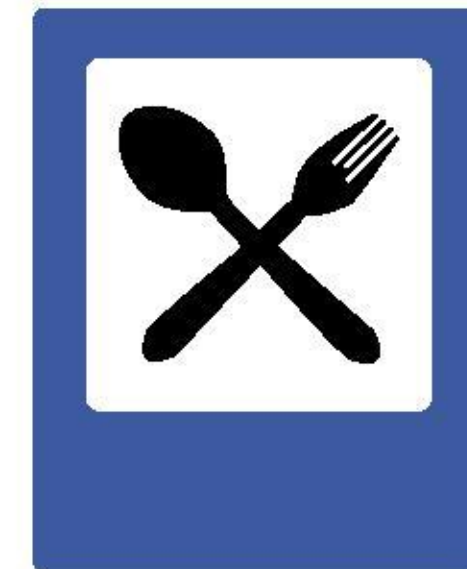
hotel
(motel)

5. Przeczytaj rymowanki. Połącz każdą z właściwym znakiem.

Choć dałbym radę,
to rowerem tam nie wjadę.

Tu się zatrzymamy,
bo apetyt mamy.

Na tej drodze jest wesoło,
trzeba jeździć w koło.

6. Połącz części zdań tak, żeby powstały ważne zasady bezpieczeństwa. Pokoloruj każdą zasadę innym kolorem.

Przechodź przez jezdnię

przepisów drogowych!

Nie wychodź na jezdnię zza

w wyznaczonych miejscach!

Przestrzegaj

stojącego na przystanku autobusu!

- Podkreśl w ramkach wyrazy z **rz**. Otocz pętlami spółgłoski, po których piszemy **rz** w tych wyrazach.
- Zapisz w zeszycie utworzone zasady bezpieczeństwa, zmieniając formę zdań tak, żeby mówiły o tym, co ty robisz. Popatrz na wzór.

Zapinaj pasy bezpieczeństwa! → Zapinam pasy bezpieczeństwa.

7. Wpisz brakujące litery. Podkreśl spółgłoski, po których je piszemy.

p____ejście p____episy p____ystanek b____oza b____eg b____uch

- Uzupełnij zdanie.

Po spółgłoskach _____ i _____ piszemy _____.

Dzień odkrywców

1. Pokoloruj jednakowo odpowiednie fragmenty zdań, tak żeby powstały przysłowia o wrześniu. Popatrz na wzór.

Jeśli wrzesień będzie suchy,

Kiedy wrzesień,

wtedy jabłek pełna kieszek.

Jaki pierwszy wrzesień,

to już jesień,

taka będzie jesień.

październik nie oszczędzi nam pluchy.

2. Pozbieraj litery, które ukryły się w pajęczej sieci. Pogrupuj je w wyrazy i ułóż zdanie. Zapisz to zdanie. Jak je rozumiesz?

3. Wykonaj na kartce z bloku ilustrację do wybranego przysłowia z ćwiczenia 1.

4. Dzieci wróciły z grzybobrania. Przeczytaj zdania i odgadnij, do kogo należy każdy koszyk. Wpisz właściwe imiona dzieci pod koszykami.

W koszyku Niny jest mniej grzybów niż w koszyku Franka, a te koszyki nie stoją obok siebie.

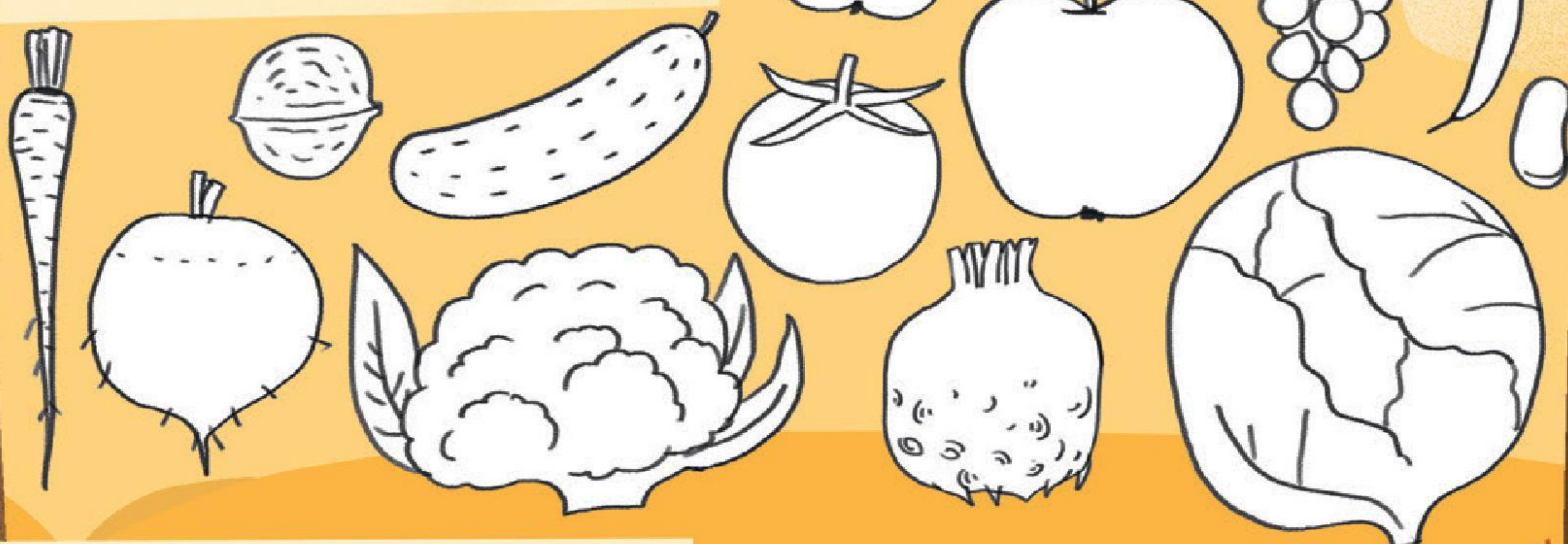
We wszystkich pozostałych koszykach jest więcej grzybów niż w koszyku Franka.

Koszyk Marysi stoi obok koszyka Magdy i jest w nim więcej grzybów niż w koszyku Magdy.

Czy już wiesz, ile grzybów zebrał Ignasz?

5. Pokoloruj owoce, które zbiera się w sadzie we wrześniu. Nazwij je. Zapisz w zeszycie zdrobnienia nazw pokolorowanych owoców.

- Wymyśl wyrazy rymujące się z zapisanymi zdrobnieniami. Ułóż i zapisz w zeszycie krótką „owocową” rymowanąkę. Popatrz na wzór zapisany obok.

Zbieram do koszyka śliweczki na kompocik dla mojej córeczki.

1. Uzupełnij zdania na podstawie informacji z podręcznika. Skorzystaj z wyrazów z ramki.

tragicznych • sześć • niemieckich • dzielnie •
1 września • bohaterowie

II wojna światowa rozpoczęła się _____ 1939 roku
od ataku wojsk _____ na Polskę. Walki toczyły się
na całym świecie przez _____ lat. Polscy żołnierze _____
bronili naszego kraju. To byli prawdziwi _____.
Zawsze będziemy pamiętać o tych _____ wydarzeniach.

2. Dopisz według wzoru określenia utworzone od nazw państw. Zwróć uwagę na ich pisownię.

Niemcy – **niemiecki**

Francja – _____

Polska – _____

Anglia – _____

- Połącz rzeczowniki z określeniami utworzonymi od nazw państw i uzupełnij zdania parami wyrazów w odpowiedniej formie. Podkreśl wyrazy utworzone od nazw państw. Jaką literą są napisane?

flaga

język

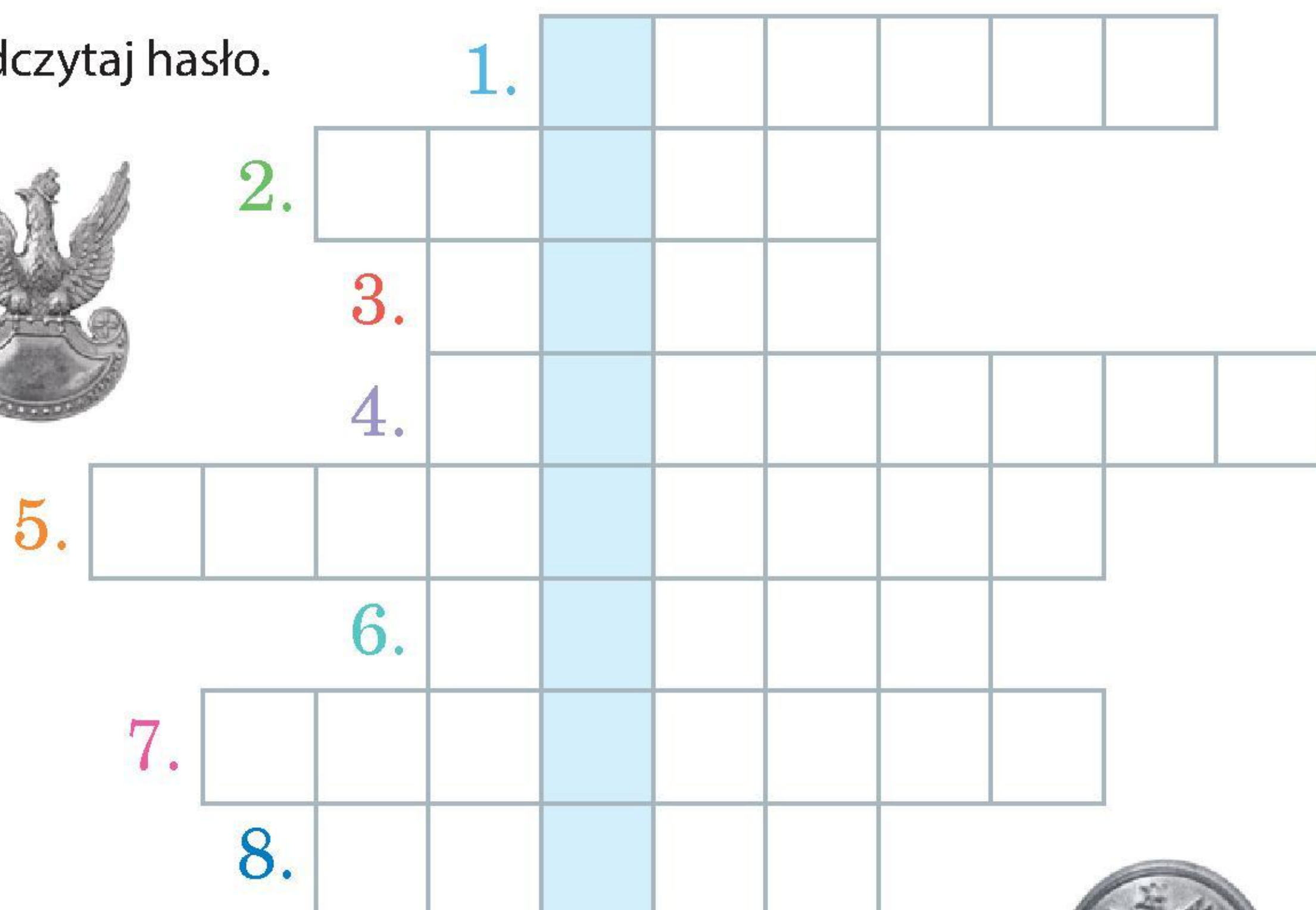
angielski

polska

Obok Grobu Nieznanego Żołnierza powiewa _____.

Od dwóch lat uczę się _____.

3. Rozwiąż krzyżówkę i odczytaj hasło.

1. Nasza ojczyzna.
2. Jeden z kolorów na polskiej fladze.
3. Od niego zaczęła się II wojna światowa.
4. Miesiąc, w którym wybuchła II wojna światowa.
5. Walczyli w obronie naszego kraju.
6. Jest nim biały orzeł w koronie.
7. Nauka o przeszłości.
8. Polska ... jest biało-czerwona.

- Wpisz na początku zdania hasło z krzyżówki. Jak rozumiesz jego znaczenie? Dokończ zdanie. Możesz wykorzystać wyrazy z ramki.

ojczyznę • symbole narodowe • kocha • szanuje
• walczy za ojczyznę

_____ to ten, kto _____

- W jaki sposób można być patriotą w czasie pokoju? Porozmawiajcie o tym w klasie.

1. Na podstawie opowiadania „Mały powstaniec” napisz w zeszycie, czym zajmowali się młodzi i starsi harcerze z Szarych Szeregów. Możesz wykorzystać słownictwo z ramki.

walczyli • szykowali • drukowali • roznosili ulotki i pocztę •
przeprowadzali powstańców

Harcerze z Szarych Szeregów...

2. Przepisz tekst do zeszytu, zastępując literą **ż**. Podkreśl wyrazy z **ż**. Zapamiętaj ich pisownię.

Polscy ołnierze byli bardzo odwa ni i mę nie walczyli.
Miasta zostały zniszczone w wyniku bombardowań i po arów.
Ludność cywilna poniosła du e straty.

3. Dobierz z ramki i zapisz odpowiednie określenia do podanych wyrazów.
Ułóż zdania z wybranymi połączeniami wyrazowymi i zapisz je w zeszycie.

wysoka • dzielny • straszny • dzielni •
straszne • wysokie

	żołnierz
jaki?	
	wieża
jaka?	
	pożar
jaki?	
↑	
liczba pojedyncza	

	żołnierze
jacy?	
	wieże
jakie?	
	pożary
jakie?	
↑	
liczba mnoga	

1. Uzupełnij informacje. Znajdziesz je na okładce lub pierwszej stronie twojej książki.

Tytuł:

Autor:

Ilustrator:

 2. Uzupełnij plan wydarzeń zdaniami z wyklejanki.

1. Niemieccy żołnierze zabierają mamę Asiuni.

2.

3. W domu trzech pań Asiunia zaprzyjaźnia się z Elką.

4. Asiunia poznaje ciocię Tygrys i zmienia miejsce zamieszkania.

5.

6. Babcia Tosia i Marek przynoszą do schronu garnek z kluskami.

7. Niemcy wypędzają wszystkich, ale rodzinie Asiuni udaje się zostać.

8. Po przyjeździe Rosjan Asiunia wraca do zniszczonego domku w Aninie.

9.

10. Wszyscy jadą wozem do Stoczka.

11.

3. Wybierz jedną z opisanych sytuacji i wykonaj do niej ilustrację na kartce z bloku.

4. Wojna spowodowała wiele zmian w życiu Asiuni. Przeczytaj, jakie to były zmiany. Dopisz swoje propozycje.

rozstanie z rodziną

brak zabawek

ciągłe zmiany
miejsca zamieszkania

wojna

brak jedzenia

5. Połącz pasujące do siebie części zdań. Zapisz zdania w zeszycie.

Asiunia bała się nalotów,

które

nie mogły wrócić do swoich rodzin z powodu wojny.

Ciocia Tygrys opiekowała się dziećmi,

dlatego

babcia gotowała zupę ze strączków ozdobnej fasolki.

Brakowało jedzenia,

ponieważ

spadające bomby burzyły domy.

6. Wstaw odpowiednie znaki na końcu zdań: **?**, **!**, **..**.

Sprzeciwiamy się wojnom na świecie

Wszystkie dzieci na świecie pragną pokoju

Co możemy zrobić, żeby na świecie nie było wojen

- Zastanówcie się wspólnie nad odpowiedzią na pytanie: Co możemy zrobić, żeby na świecie nie było wojen? Zapiszcie na tablicy w punktach wasze pomysły, a następnie wybierzcie najciekawsze z nich.

1. Na podstawie tekstu „Wąsata rodzina” wyszukaj błędy w zdaniach. Popraw zdania tak, żeby były prawdziwe, i zapisz je w zeszycie.

Z pudła, które mama wyjęła z szafy, wypadł stary album. Na jednym ze zdjęć Szymon zobaczył wujka Konstantego w mundurze galowym. Pradziadek miał długie, kręcone, opadające na ramiona wąsy. Żeby pielęgnować rodzinne tradycje, Szymon postanowił dokleić sobie wąsy.

2. Wpisz wyrazy z ramki w odpowiednie miejsca w tabeli i uzupełnij zdanie.

brat • chomik • książka • papuga • Magda •
wieszak • dąb • bratek

nazwy osób	nazwy zwierząt	nazwy roślin	nazwy rzeczy

Rzeczowniki to nazwy _____, _____,
_____ i _____. Pytamy o nie: **kto? co?**

3. Pokoloruj wyrazy należące do rodziny wyrazu **rodzina**. Uzupełnij nimi podane informacje.

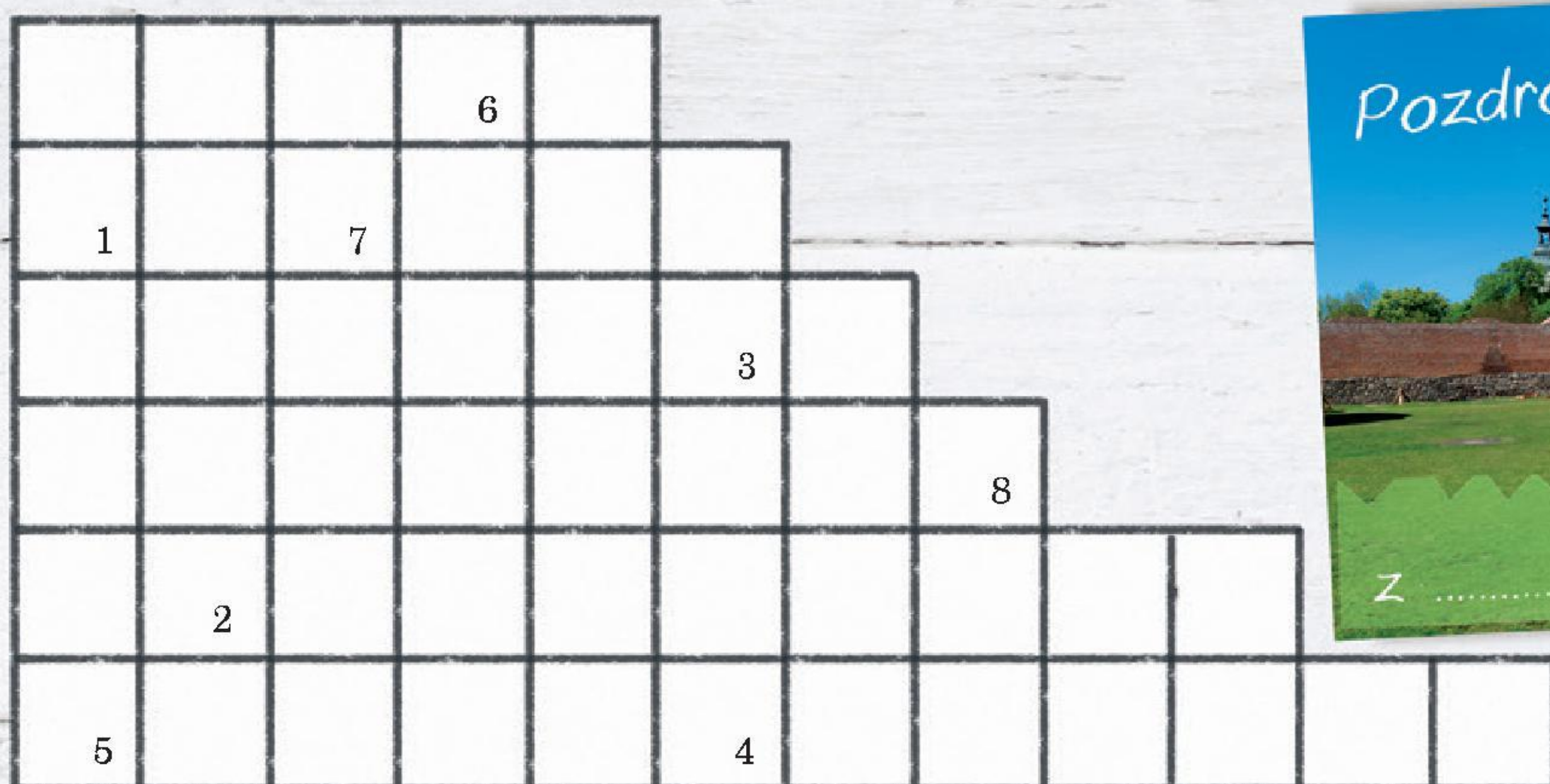
dziadziuś rodzinka domowy rodzinny rodzice rodzeństwo

Rodzina to zdrobniale _____. Mama i tata to twoi _____.
_____. Brat i siostra to inaczej _____.

Związany z rodziną to _____.

Dzień odkrywców

1. Na półkach znajdują się pamiątki Weroniki przywiezione z wakacji. Odszukaj wśród nich przedmioty, które są symbolami wybranych regionów Polski. Odgadnij, jakie to regiony, i wpisz ich nazwy do krzyżówki. Skorzystaj z mapy.

- Wpisz litery z ponumerowanych pól, a dowiesz się, gdzie mieszka Weronika. Podpisz odpowiednio widokówkę od dziewczynki.

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---

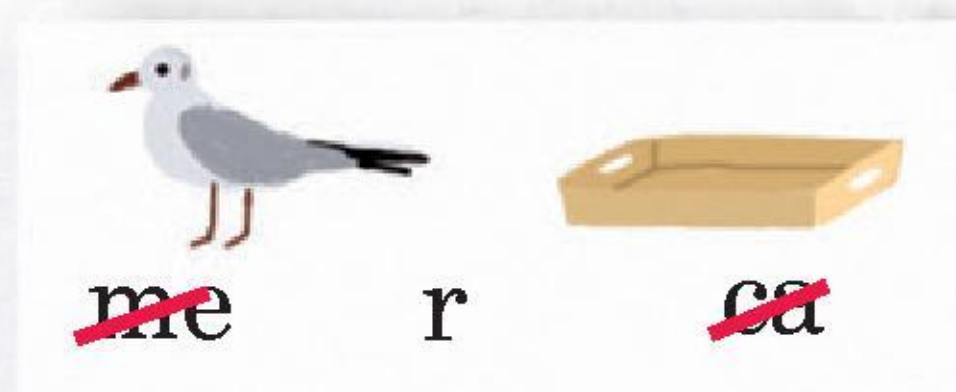

Moja miejscowość, mój region

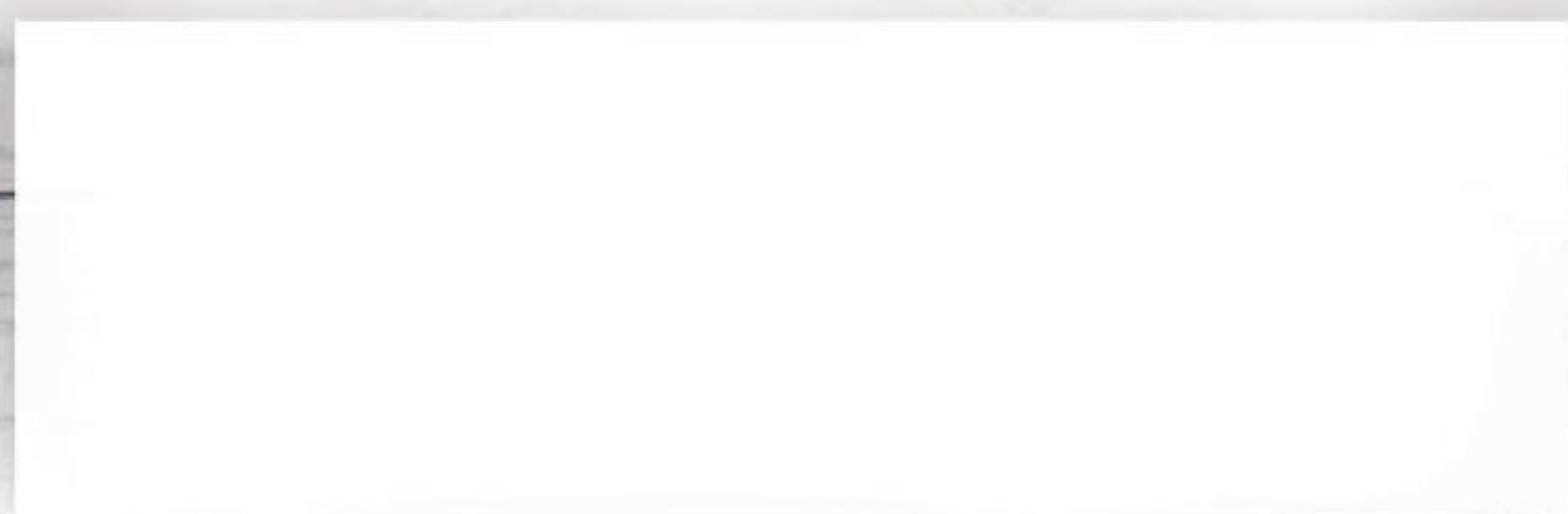
2. Niektóre litery na drewnianych tabliczkach zatarły się. Odgadnij, jakie nazwy miast były zapisane na tych tabliczkach. Dopisz brakujące litery. Skorzystaj z mapy.

- Najbliżej którego miasta leży miejscowość, w której mieszkasz?
3. Rozwiąż rebusy. Otrzymane nazwy rzek zapisz w zeszycie. Pamiętaj o wielkiej literze. Odszukaj te rzeki na mapie Polski.

- Jaka rzeka przepływa w pobliżu twojej miejscowości? Wymyśl i narysuj rebus, którego rozwiązaniem będzie nazwa tej rzeki.

4. Wymyśl i narysuj herb swojego regionu. Możesz wykorzystać charakterystyczne dla twojego regionu rośliny i zwierzęta lub kojarzące się z nim przedmioty albo postaci z legend.

1. Uzupełnij informacje.

Autor:

Tytuł:

Ilustrator:

2. W odpowiednich miejscach wklej imiona dzieci.

Zagroda Północna

Zagroda Środkowa

Zagroda Południowa

- W imionach dzieci otocz pętlą powtarzające się spółgłoski.
- Pokoloruj każdą ramkę z informacją takim samym kolorem, w jakim jest ramka z imieniem bohatera, którego ta informacja dotyczy.

Nie ma rodzeństwa. Chętnie bawi się z Lassem i Bossem.

Opowiada o przygodach dzieci z Bullerbyn.

Opowiada ciekawe historie o duchach. W przyszłości zostanie inżynierem.

Jest starszą siostrą Anny.

Ma siedem lat i jest przyjaciółką Lisy.

Jest bratem Lisy. Chciałby zostać wodzem Indian.

3. Zmień w zdaniach Lisy podkreślone wyrazy tak, żeby teraz o dziewczynce opowiadała inna osoba, na przykład jej brat – Lasse.

Nazywam się Lisa. Jestem dziewczynką, to chyba od razu widać z imienia. Mam siedem lat i wkrótce skończę osiem.

Nazywa się Lisa.

4. Wyobraź sobie, że piszesz pamiętnik. Napisz w zeszycie kilka zdań o sobie. Możesz skorzystać z pytań.

Jak masz na imię? Ile masz lat? Czy masz rodzeństwo?
Z kim lubisz spędzać czas? Jakie są twoje ulubione zabawy?

5. Podkreśl w zdaniach wyrazy oznaczające czynności wykonywane przez dzieci.

Lisa pisze pamiętnik i ładnie rysuje.

Lasse opowiada historie o duchach.

Bosse strzela z łuku i rzuca dzidą.

Olle szybko biega.

6. Odszukaj wyrazy oznaczające czynności, które ukryły się w podanych wyrazach. Zapisz odnalezione wyrazy.

śpiewak

oleje

nauczyciel

kosiarka

odkurzacz

1. Odpowiedz na pytania na podstawie tekstu „Latający samochód”.

Co połączyło dzieci z ulic Prawej i Lewej?

Co Marek narysował obok tekstu listu?

Co dzieci znalazły na miejscu, w którym wcześniej stała ciężarówka?

★ 2. Jak mogła przebiegać rozmowa dzieci z podwórka? Uzupełnij ją.

Cześć, czy możemy się z wami pobawić?

3. Ola i Jaś zapisywali pary wyrazów o znaczeniu przeciwnym. Każde dziecko popełniło jeden błąd. Podkreśl błędy dzieci.

gadatliwa – małomówna
wesoła – smutna
miła – sympatyczna
rozsądna – lekkomyślna
uwážna – roztargniona

cichy – hałaśliwy
tchórzliwy – odważny
pracowity – leniwy
wybuchowy – spokojny
sumienny – pilny

- ★ 4. Dokończ zdania według własnego pomysłu. Zapisz je w zeszycie.

Pracowity Krzyś zawsze... Kapryśna Iza znów nie chciała...
Kłótniwy Staś...

5. Zamień podkreślone wyrazy na wyrazy o znaczeniu przeciwnym i przepisz zdania do zeszytu.

Leniwa Ania często zgłasza się do odpowiedzi.

Rozsądna Ewa drażni psy.

Tchórzliwy Jaś stanął w obronie młodszego kolegi.

Roztargniony Bartek ostrożnie przechodzi przez ulicę.

6. Co robi dobry przyjaciel? Dopisz podane wyrazy w odpowiednich miejscach.

dochowuje • dotrzymuje • pomaga • pociesza

_____ w potrzebie, _____ obietnic,
_____ tajemnicy, _____ w trudnych chwilach

- Dokończ zdanie.

Dopisane wyrazy to _____

1. Na podstawie wiersza „Relacja z meczu” napisz, co śpiewali kibice klasy III c.

- Który z kibiców tej klasy obraził sędziego? Zapisz jego imię na czerwonej kartce.

2. Skreśl zdania, które opisują niewłaściwe zachowanie kibica.

Dopinguje sportowców. Nie umie pogodzić się z porażką.
Obraża przeciwnika. Zagrzewa do walki. Dodaje otuchy.
Ceni uczciwą grę. Atakuje kibiców przeciwnej drużyny.

3. Dobierz wyrazy w pary. Skorzystaj ze wzoru.

kibicuje	zagrzewa	dopinguje	śpiewa	pociesza	dodaje
kibicowanie	pocieszanie	dopingowanie			
	zagrzewanie	dodawanie	śpiewanie		

- Napisz w zeszycie, co jest zadaniem kibiców. Wykorzystaj wyrazy z żółtych ramek.

4. Zmień formę podkreślonych wyrazów i je zapisz. Skorzystaj ze wzoru. Zaznacz kolorem zakończenie **-ów**.

przeciwnicy – punkty przeciwników

czyje?

sędziowie – gwizdki

czyje?

zawodnicy – buty

czyje?

sportowcy – stroje

czyje?

kibice – doping

czyj?

1. Wykreśl kolejne litery składające się na nazwę rośliny, o którą pytał Wojtek z opowiadania „Straszliwa zemsta”. Odczytaj hasło i je zapisz.

R S Z A U F K L A M E Y I N Z F O R J M A A C J I

2. Ułóż sylaby we właściwej kolejności i zapisz brakujący wyraz. Pamiętaj o wielkiej literze na początku.

DIA

KLO

EN

PE

CY

_____ to książka, w której hasła z informacjami na różne tematy są zwykle ułożone w kolejności alfabetycznej.

3. Przeczytaj alfabet. Zaznacz czerwonym kolorem litery oznaczające samogłoski.

a ą b c ć d e ę f g h i j k l ł m n ń o ó p r s ś t u w y z ź ż

4. Obok każdej z podanych liter napisz kolejną literę alfabetu.

a → _____

c → _____

e → _____

n → _____

o → _____

s → _____

z → _____

ż → _____

5. Otocz pętlą tę kartkę, na której wyrazy zostały zapisane w kolejności alfabetycznej.

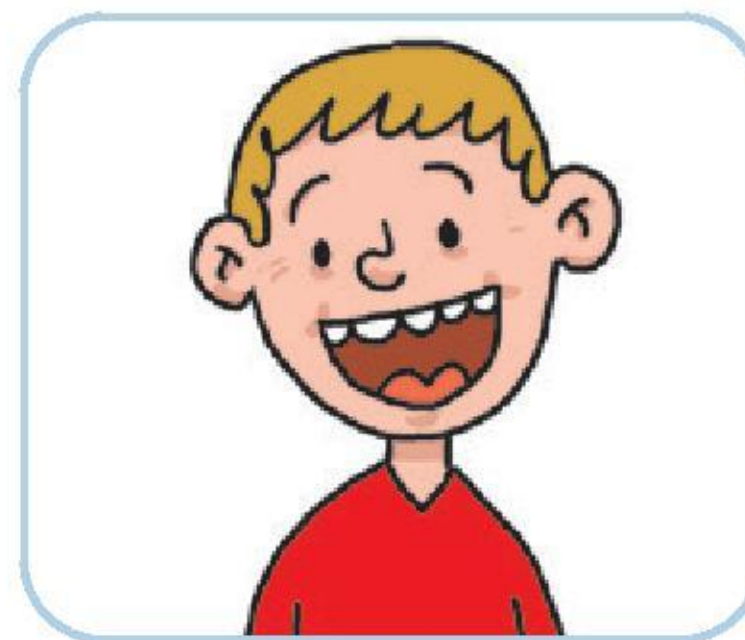
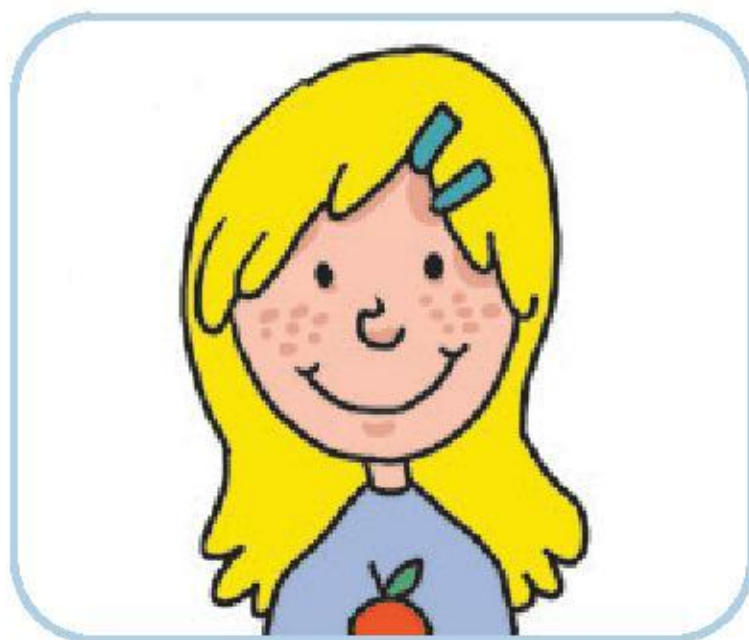

- Uporządkuj i zapisz w zeszycie w kolejności alfabetycznej wszystkie wyrazy, które są na kartkach.

1. Przeczytaj uważnie zdania.

Ania przyjaźni się z Kingą, a Jasiek z Wiktorem. Ania uwielbia czytać książki. Jej przyjaciółka woli oglądać filmy. Jasiek i Wiktor razem skleją modele samolotów. Wiktor lubi zwierzęta i potrafi się nimi opiekować. Hoduje chomika, królika i papugę.

- Podpisz rysunki imionami dzieci.

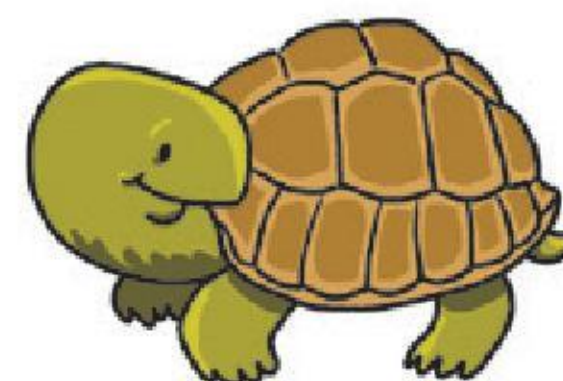
- Odpowiedz pełnymi zdaniami na pytania.

Co lubi robić Kinga?

Z kim przyjaźni się Jasiek?

Czym wspólnie zajmują się chłopcy?

- Otocz pętlą zwierzęta, które hoduje Wiktor.

Mamy różne zainteresowania

2. Ułóż zdanie z rozsypanki wyrazowej. Zapisz to zdanie.

chce

zostać

odrzutowca

przyszłości

pilotem

Jasiek

w

3. Pokoloruj pola, na których znajdują się wyrazy należące do tej samej rodziny.

przyjaciel

towarzysz

chłopiec

towarzystwo

kolega

towarzyski

towarzyszyć

druh

4. Postaw odpowiednie znaki na końcu zdań.

Kto jest w tym tygodniu dyżurnym ☐

Wiktor i Jasiek są dyżurnymi ☐

Natychmiast zamknij okno ☐

5. Uzupełnij tabelę.

liczba pojedyncza	liczba mnoga
uczynna koleżanka	
	modele samolotów
grzeczny chłopiec	
	stare książki

1. Uzupełnij zdania na temat jesieni podanymi wyrazami. Pisząc, zwróć uwagę na zakończenia tych wyrazów.

dłuższe

krótsze

cieplejsze

chłodniejsze

Jesienią dni stają się coraz _____, a noce coraz _____
_____. Wieczory i ranki są _____
_____. Ptaki wybierają _____ kraje i odlatują.

2. Przeczytaj jeszcze raz wiersz „Gdzie jesteś, jesieni?” i uzupełnij zdania odpowiednimi czasownikami z wiersza. Zapisz wyrazy z pamięci, a następnie sprawdź w podręczniku ich pisownię.

Z dębu strząsam
dojrzałe żołędzie,

babim latem _____ gałęzie,

jeża do snu _____ pod krzakiem.

Mgły wieczorem nad wodą _____ ...

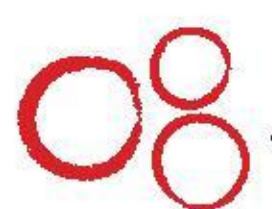
- Przeczytaj zamieszczone w wyklejance informacje o tym, co się dzieje jesienią w przyrodzie. Dopasuj je do odpowiednich fragmentów wiersza zapisanych wyżej i wklej. Jaka jest między nimi różnica?

3. Co jeszcze może robić jesień? Przeczytaj zdania, zastępując rysunki wyrazami. Wymyśl i „zapisz” na kartce w podobny sposób własny przykład.

Rozkłada z kolorowych .

Szyje ciepłutkie .

Rozdaje błyszczące .

Maluje białe .

4. Dopisz wyrazy o znaczeniu przeciwnym. Czy do każdego wyrazu można dopisać tylko jeden wyraz? Porównajcie swoje propozycje.

krótkie –	_____	ponura –	_____
	_____		_____
	_____		_____
chłodny –	_____	pochmurny –	_____
	_____		_____

- Powiedz kilka zdań na temat jesiennych dni. Wykorzystaj wybrane wyrazy z pierwszej części ćwiczenia. Możesz zmienić ich formę.

5. Połącz w pary i pokoloruj jednakowo listki z pasującymi wyrazami. Które listki zostały bez pary? Dlaczego?

- Wyrazy z niepokolorowanych listków to wyrazy z **ó** niewymiennym. Ułóż i zapisz w zeszycie cztery zdania z tymi wyrazami.

1. Odszukaj w zdaniach ukryte nazwy roślin zbożowych. Otocz je pętlami.

Spadła z wieży torba jeżyn.

Lepsze nic, a nie rydz.

Dzięcioł opowie sowie o nowej umowie.

A kuku, rydza ominałeś, wnuku.

Rozkazuję, c zmień na b!

● Podpisz zboża.

2. Uzupełnij zdania na temat produktów otrzymywanych z ziaren zbóż.

Z pszenicy, żyta i kukurydzy robi się _____.

Z jęczmienia otrzymujemy _____ jęczmienną,

a z pszenicy _____ manę.

Natomiast _____ wytwarza się

z owsa, kukurydzy i jęczmienia.

3. Popatrz na zdjęcia i przeczytaj informacje. Przygotuj według nich zakwas na żurek.

1. Wsyp do czystego słoika 4 łyżki mąki żytniej, włóż ząbek czosnku i skórkę razowego chleba.
2. Nalej do pełna przegotowanej letniej wody.
3. Przykryj słoik kawałkiem gazy.
4. Odstaw słoik w ciepłe miejsce na 4–5 dni.

● Do każdego czasownika dopisz nazwę wykonanej czynności. Popatrz na wzór.

włożyć – włożenie

nalać –

przykryć –

odstawić –

● Uzupełnij sposób wykonania zakwasu na żurek, wpisując utworzone wyżej wyrazy.

1. _____ do słoika przygotowanych produktów.

2. _____ przegotowanej wody.

3. _____ słoika gazą.

4. _____ słoika w ciepłe miejsce.

● Gdy zakwas będzie gotowy, ugotuj razem z mamą lub tatą smaczny żurek. Przepis znajdziesz w książce kucharskiej.

1. Połącz fragmenty zdań tak, żeby były zgodne z początkiem opowiadania „Jak to ze lnem było”. Zapisz te zdania w zeszycie.

Król martwił się tym,

że w jego kraju brakuje złota.

że w jego kraju brakuje zboża.

Dostał od kupca

worek ze złotem.

worek z ziarnem.

że z ziaren wyrosną złote rośliny.

Miał nadzieję,

że dostanie od kupca więcej złota.

2. Jak myślisz, co zyskał król dzięki otrzymanym od starca nasionom lnu? Pokoloruj ramkę z właściwą odpowiedzią.

Król stał się bogaty, ponieważ ta roślina rodziła złote ziarno.

Król wzbogacił się na uprawie lnu, ponieważ jego ziarno miało bardzo wysoką cenę.

Król zrozumiał, że len jest warty więcej niż złoto, bo dzięki niemu lud będzie miał ubrań pod dostatkiem.

3. Przeczytaj informacje na temat lnu. Ułóż i zapisz trzy pytania do tego tekstu.

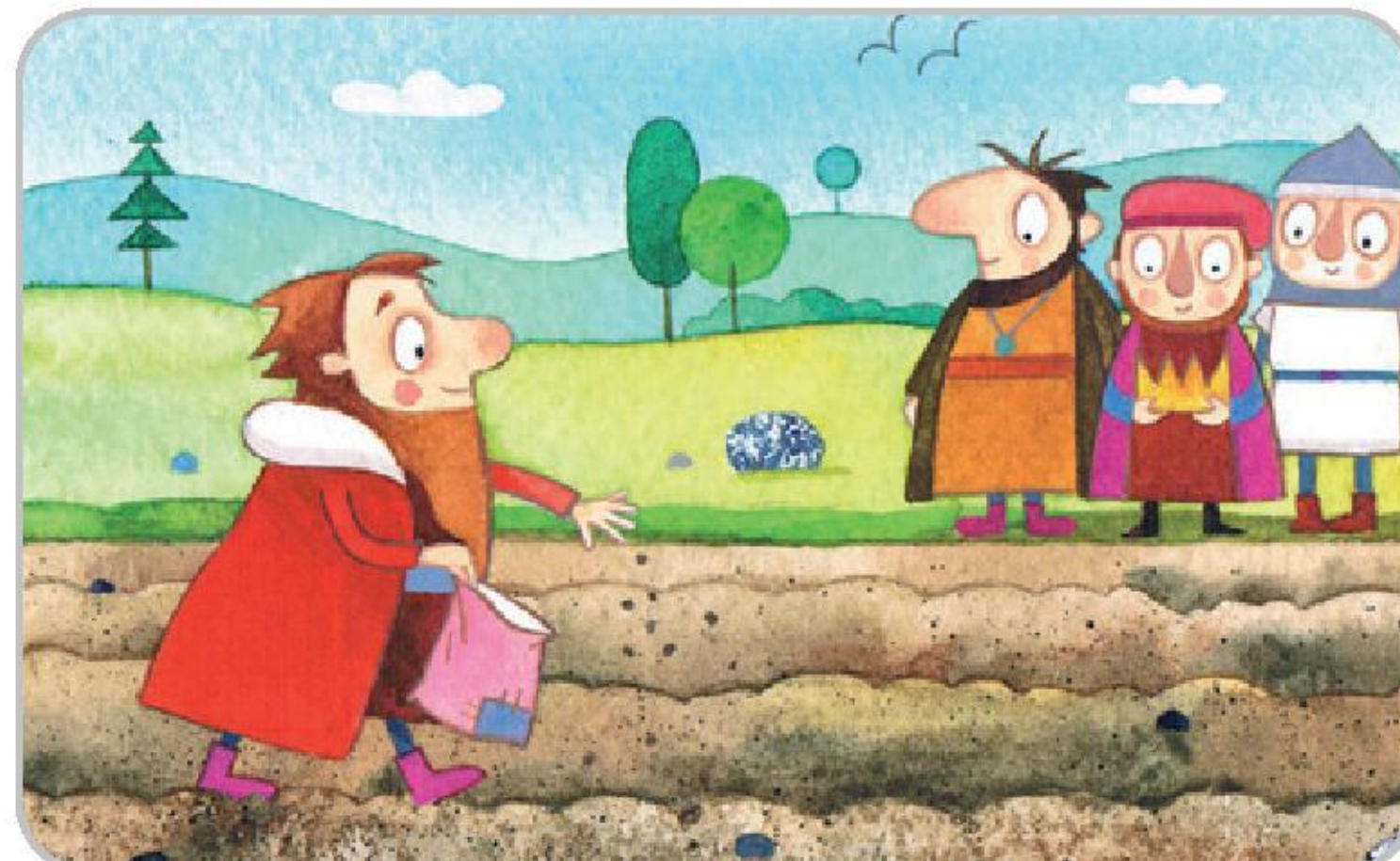
Len jest rośliną włóknistą. Łodyga lnu zawiera włókna, z których robi się nici. Z nici lnianych tka się płótno. Jest to bardzo ceniony materiał. Z płótna szyje się obrusy, zasłony i ubrania.

- Wypisz z tekstu wyrazy z **ó**. Są to wyrazy z **ó** niewymiennym. Zapamiętaj ich pisownię.

4. Na ilustracjach są przedstawione kolejne wydarzenia z opowiadania „Jak to ze lmem było”. Opowiedz swoimi słowami całą historię. Możesz skorzystać ze słownictwa zapisanego pod każdym obrazkiem.

spotyka kupców • dostaje
worek z siemieniem

sieje ziarno

wyrywają dojrzałe łodygi lnu •
biją kijami • wrzucają do wody

tłuką kijami wysuszone pod
lasem łodygi

uwięził starca w lochu • przędzie
na kołowrotku nić lnianą

składa w darze płótno lniane

- Wybierz jedną z ilustracji. Nadaj jej tytuł i napisz w zeszycie kilka zdań na temat wydarzeń, które zostały na niej przedstawione.

1. Wybierz z każdej nazwy wskazane litery i utwórz hasło. Zapisz je.

burak

3

jabłko

6

śliwka

1 2

słonecznik

9 4

żyto

2

kukurydza

4

pomidor

1 7

ziemniak

7

owies

2

len

3 2

- Otocz zielonymi pętlami warzywa, czerwonymi – owoce, żółtymi – zboża. Do jakich grup należą pozostałe rośliny?
- Zapisz w zeszycie nazwy wszystkich roślin w kolejności alfabetycznej.

2. Na podstawie zdjęć i informacji ze s. 34 i 35 w podręczniku odgadnij, o jakich roślinach jest mowa w zagadkach. Zapisz obok nazwy tych roślin.

Żółte płatki naokoło, w środku ziaren jest bez liku.
Z ziaren będzie zdrowy olej. Rośnij, rośnij, ...!

Już w dawnych czasach pracowici chłopci
przerabiali na sznurki łodygi

Rozpoznasz na pewno, dziewczyno, chłopaku,
po drobnych, żółtych kwiatach roślinę

Strączek koło strączka niczego się nie boi,
bo w tym strączku są zamknięte ziarenka

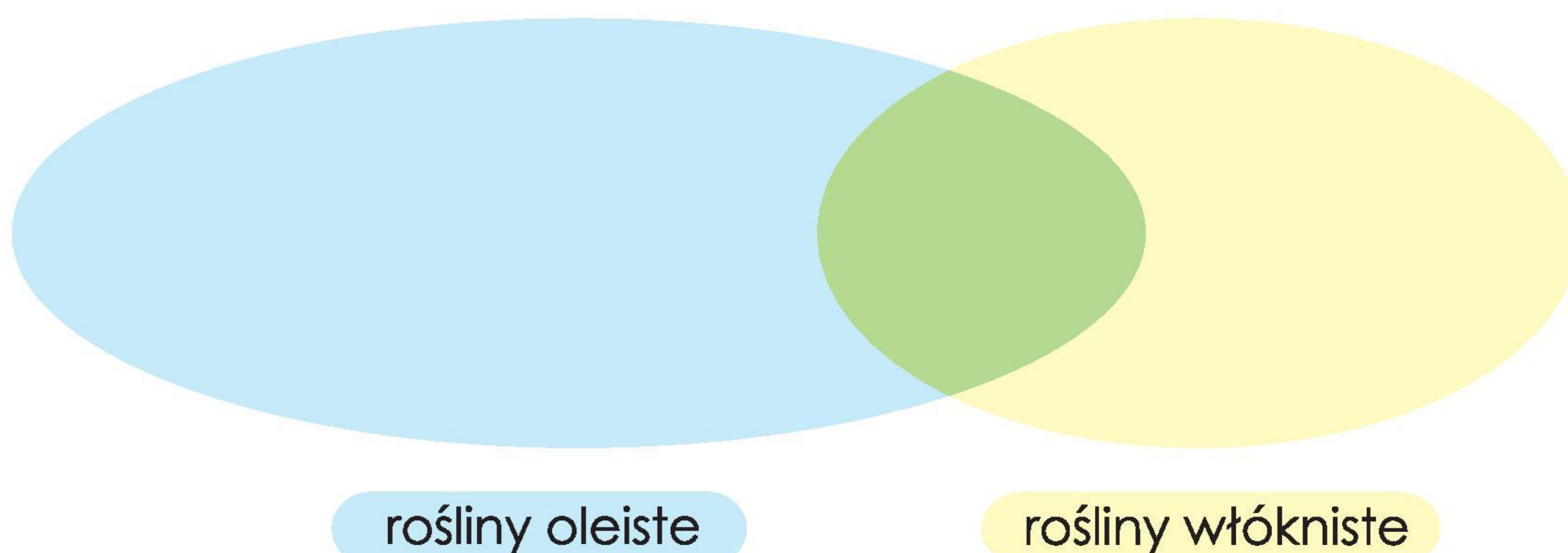
3. Pokoloruj jednakowo pasujące do siebie wyrazy. Popatrz na wzór.

oleisty	płótno	konopie	soja	płócienny
rzepakowy	włókno	rzepak	olej	sojowy
słonecznik	słonecznikowy	włóknisty	konopny	

4. Uzupełnij zdania wybranymi wyrazami z ćwiczenia 3. Jeśli trzeba, zmień formę wyrazu.

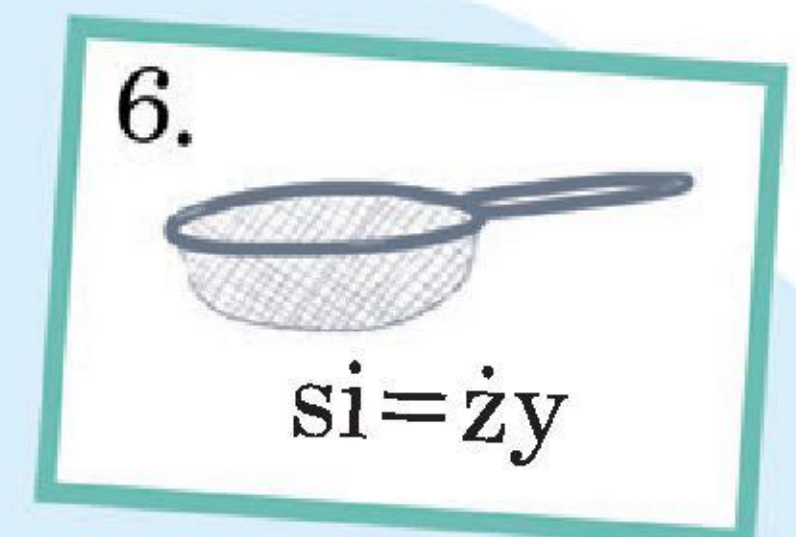
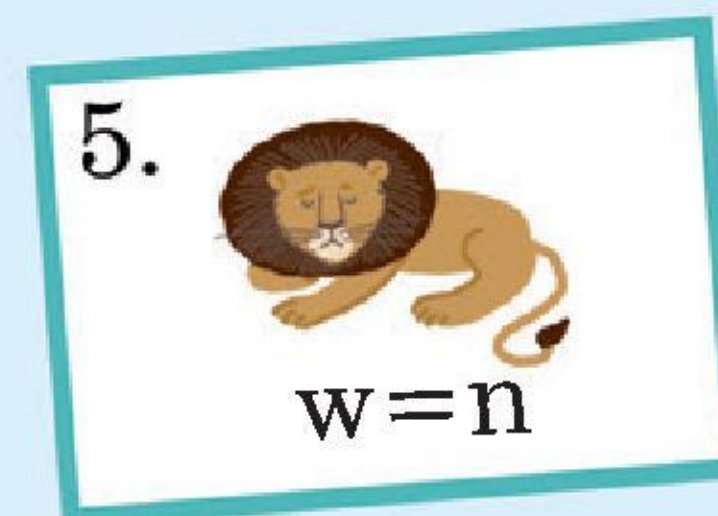
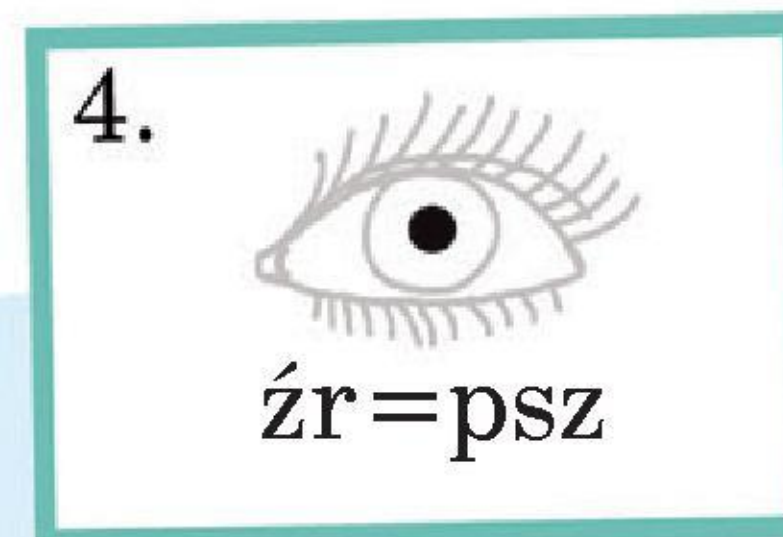
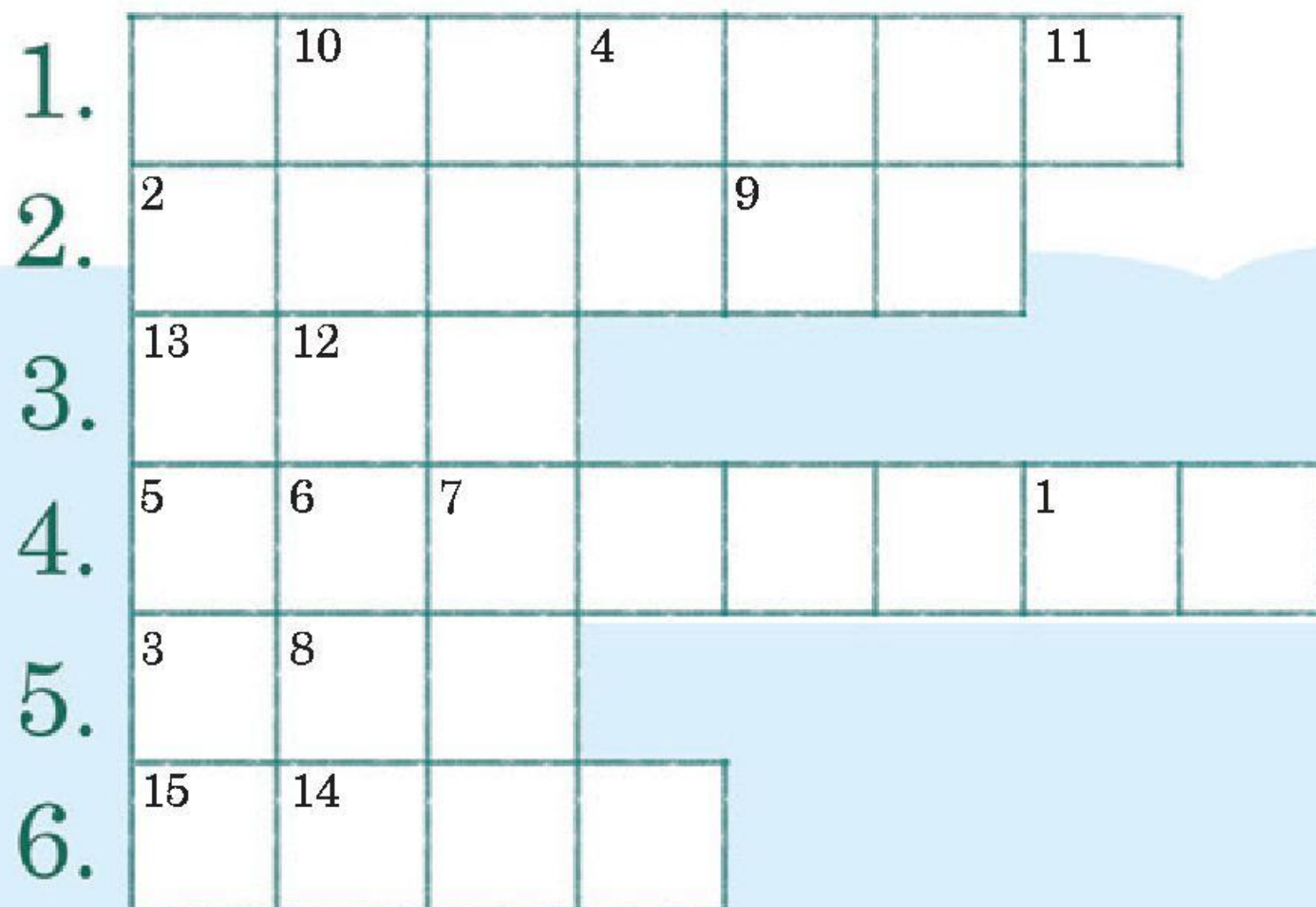
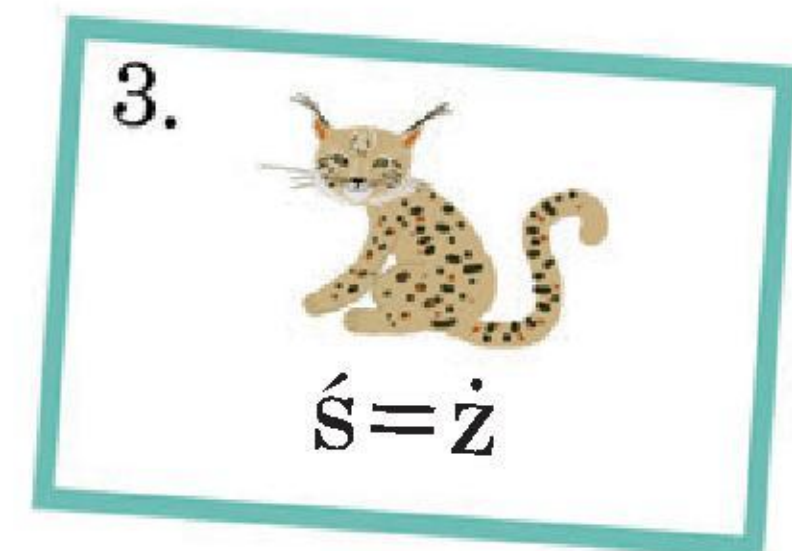
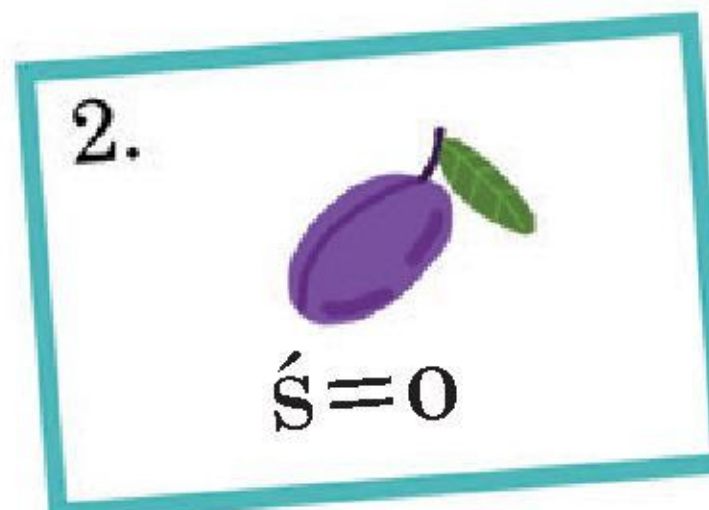
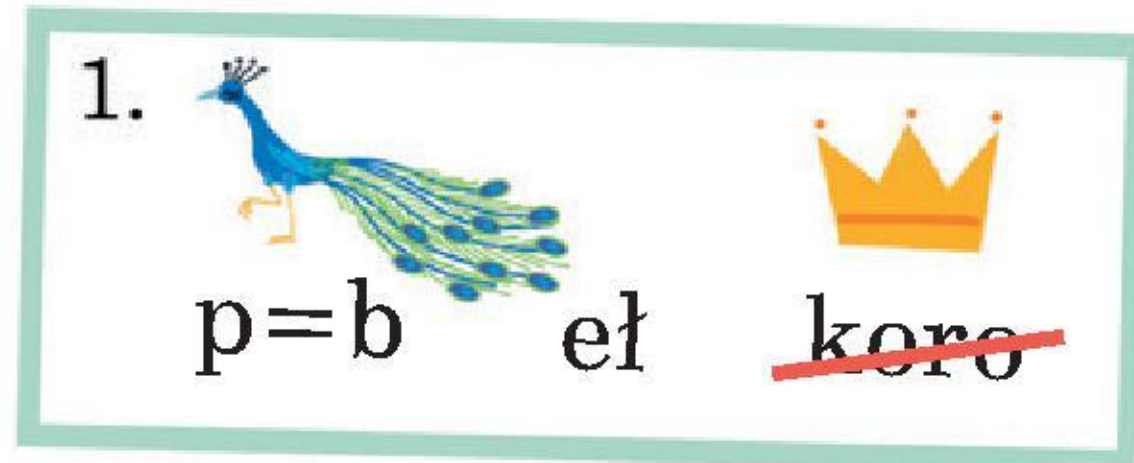
Len i konopie to rośliny _____ . Dawniej wszyscy
nosili _____ koszule. Do dziś do wiązania i pakowania
różnych rzeczy używa się _____ sznurka.
Słonecznik, soja i rzepak to rośliny _____ .
Z ich nasion wytwarza się oleje: _____ ,
_____ i _____ .

5. Wpisz nazwy roślin we właściwych miejscach. Gdzie wpiszesz len?

Dzień odkrywców

1. Rozwiąż rebusy i wpisz nazwy roślin w odpowiednie miejsca krzyżówki. Z liter zapisanych w ponumerowanych polach utwórz hasło i je zapisz.

1	2	3	4	5	6	7	8		9	10	6	7	11	1	7	12	13	14	15	
								:												?

- Odpowiedz na pytanie zawarte w haśle. Przeprowadźcie w klasie głosowanie i sprawdźcie, jakie jest zdanie większości na ten temat.

2. Chińczyk Ning ma brata bliźniaka o imieniu Liang. Odszukaj na ilustracji Ninga i Lianga – otocz ich pętlami.

Rośliny zbożowe, oleiste i włókniste na świecie

3. Każdemu kolorowi ziarenka ryżu odpowiada inna litera lub dwuznak. Zastąp ziarenka ryżu właściwymi literami i przepisuj tekst do zeszytu.

I sp[●]dnicę, i bl[●]zecz[●]kę mam z bawełny w krateczkę.
Kr[●]otka ta kosz[●]ła z pł[●]tna i dlatego jestem sm[●]tna.
Wł^{●●} m[●]j ry[●] do miseczki i daj mi pałeczki.
Mamy olej z [●]epak[●] i c[●]kier z b[●]rak[●]w.
Nie r[●]b takiej miny, c[●]kier mo^{●●}e być te^{●●} z t[●]ciny.

4. W każdej linii wykreśl wyraz, który nie pasuje do pozostałych.

rzepak, oliwka, słonecznik, żyto

ryż, burak, pszenica, kukurydza

owies, konopie, len, bawełna

słonecznik, len, soja, bawełna

5. Ułóż z sylab nazwy państw europejskich, w których rosną drzewa oliwne. Zapisz nazwy tych państw w kolejności alfabetycznej.

CJA GRE

GA POR TU LIA

PA HISZ NIA

CHY WŁO

1. Na podstawie wiersza „Jesienny wiatr” pokoloruj ramki z czasownikami mówiącymi o tym, co robił lub co robi wiatr. Poszukaj w wierszu informacji o tym, kto wykonuje czynności z niepokolorowanych ramek.

świstał

szumiał

przewraca płoty

łamał gałęzie

jęczał

wył w kominie

mruczał bajki

powiedział

spał

2. Co jeszcze robi wiatr? Podpisz ilustracje zdaniami. W każdym zdaniu podkreśl czasownik.

Wiatr

- Zmień zapisane zdania według wzoru. Zapisz je w zeszycie.

Wiatr przewraca płoty. – Przewracanie płotów.

1. Połącz każde powiedzenie z odpowiednim wyjaśnieniem.

szukać wiatru w polu

oszukać kogoś

nie rzucać słów na wiatr

szukać czegoś, czego
nie można znaleźć

wystawić kogoś do wiatru

dotrzymywać obietnic

- Wybierz dwa powiedzenia i ułóż zdania, w których je wykorzystasz. Zapisz zdania w zeszycie.

2. Wykreśl co trzecią literę i odczytaj zdania. Zapisz je w zeszycie. Podkreśl w zdaniach wyrazy z **rz**.

P I A O T B R T U R Z M A S O K A Z D R T Z W A I A B M I P
S O K W A S D R T Z E U M I N E N O A D S R Z Z E W T I E L
P O E W I E T I R Z S E J F E S B T P T O T I R Z I E B L N E Y D O E Ż Y B C I L A

- Popatrz na podkreślone w zeszycie wyrazy z **rz** i uzupełnij zdanie.

Po spółgłoskach: _____ i _____ piszemy _____.

3. Pokoloruj na **żółto** spółgłoski, po których występuje **rz**.

krzew grządki grzyby grzywy grzeje pokrzywy

4. Uzupełnij podpisy pod ilustracjami.

krz

grz

krz

- Uzupełnij informację.

Po spółgłoskach _____ i _____ piszemy _____.

1. Rozpoznaj zwierzęta pokazane na zdjęciach. Podpisz je nazwami z ramki.

sarna • sójka • słowik • jaskółka • niedźwiedź • mysz • żaba • kret

• W jaki sposób te zwierzęta szykują się do nadejścia zimy? Na podstawie tekstu z podręcznika przyklej przy zdjęciach odpowiednie informacje.

2. Wyszukaj w atlasie ptaków i zapisz w zeszycie nazwy innych ptaków odlatujących z Polski na zimę.

- **3.** Przeczytaj informacje o zachowaniach zwierząt jesienią. Przyklej przy każdej informacji odpowiednie zdjęcie.

Zasypia w norce
pod korzeniami
drzewa.

Zmienia futro
na jaśniejsze
i gęściejsze.

Ukrywa w ziemi
żołędzie i orzechy.

Odlatuje tam,
gdzie klimat jest
łagodniejszy.

- Zmień podane wyżej zdania tak, żeby mówiły o czynnościach, które już zostały wykonane przez zwierzęta widoczne na zdjęciach. Skorzystaj ze wzoru. Zapisz swoje zdania w zeszycie.

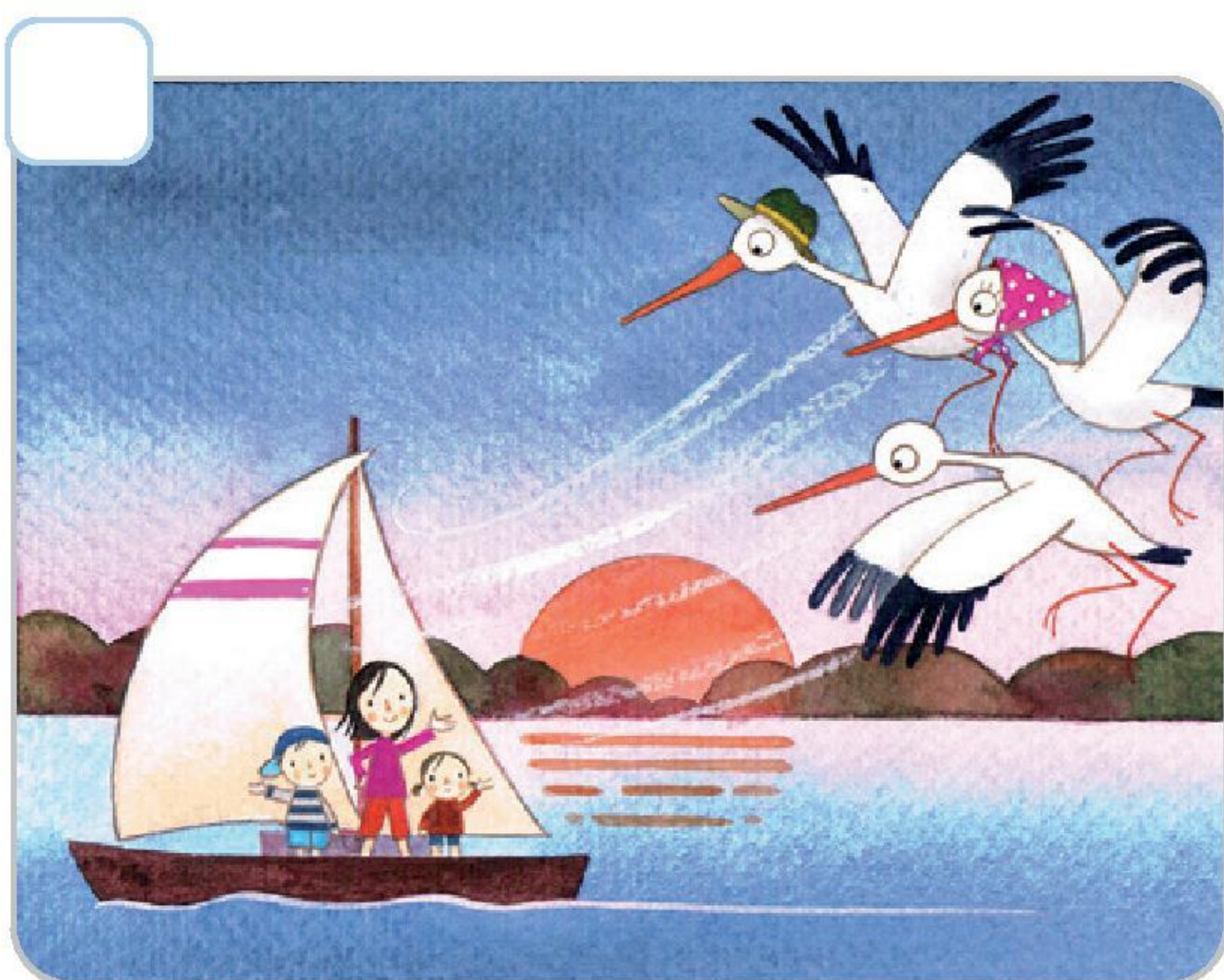
Jeż zasypia w norce pod korzeniami drzewa. – Jeż zasnął w norce pod korzeniami drzewa.

- 4.** Wpisz wyrazy z ramki w odpowiednie miejsca tabeli.

zmienił • zmienia • zmieni • odleciał • odleci •
zaśnie • odlatuje • zasnął • zasypia

wczoraj (w przeszłości)	dziś (teraz)	jutro (w przyszłości)
ukrył	ukrywa	ukryje

1. Ponumeruj ilustracje tak, żeby przedstawiały kolejne wydarzenia z opowiadania „Ptasie odloty”. Opowiedz tę historyjkę.

2. Nadaj tytuły kolejnym ilustracjom w historyjce obrazkowej.

1.

2.

3.

4.

3. Wymyślcie w klasie i zapiszcie kilka pytań, dzięki którym dowiecie się więcej o podróży bocianów do ciepłych krajów.

- Wybierz dowolne pytanie i po skorzystaniu z informacji z podręcznika odpowiedz na nie w zeszycie.

4. Podkreśl tym samym kolorem wyrazy o podobnym znaczeniu. Wybierz po jednym czasowniku w każdym kolorze. Z wybranymi czasownikami ułóż zdania i zapisz je w zeszycie.

mówić

biegać

odzywać się

szybować

latać

fruwać

ganiać

opowiadać

pędzić

- ★ 5. Zastąp ilustracje wyrazami i dokończ zadania. Podkreśl zakończenia we wpisanych wyrazach. Co zauważasz?

Słońce chowa się

za czym?

Przyglądam się

czemu?

Idę

z kim?

Pomagam

komu?

Dzień odkrywców

1. Połącz fragmenty przysłów dotyczących października. Skorzystaj z informacji znajdujących się w podręczniku.

zwykle mroźna
bywa zima.

Październik
chodzi po kraju,

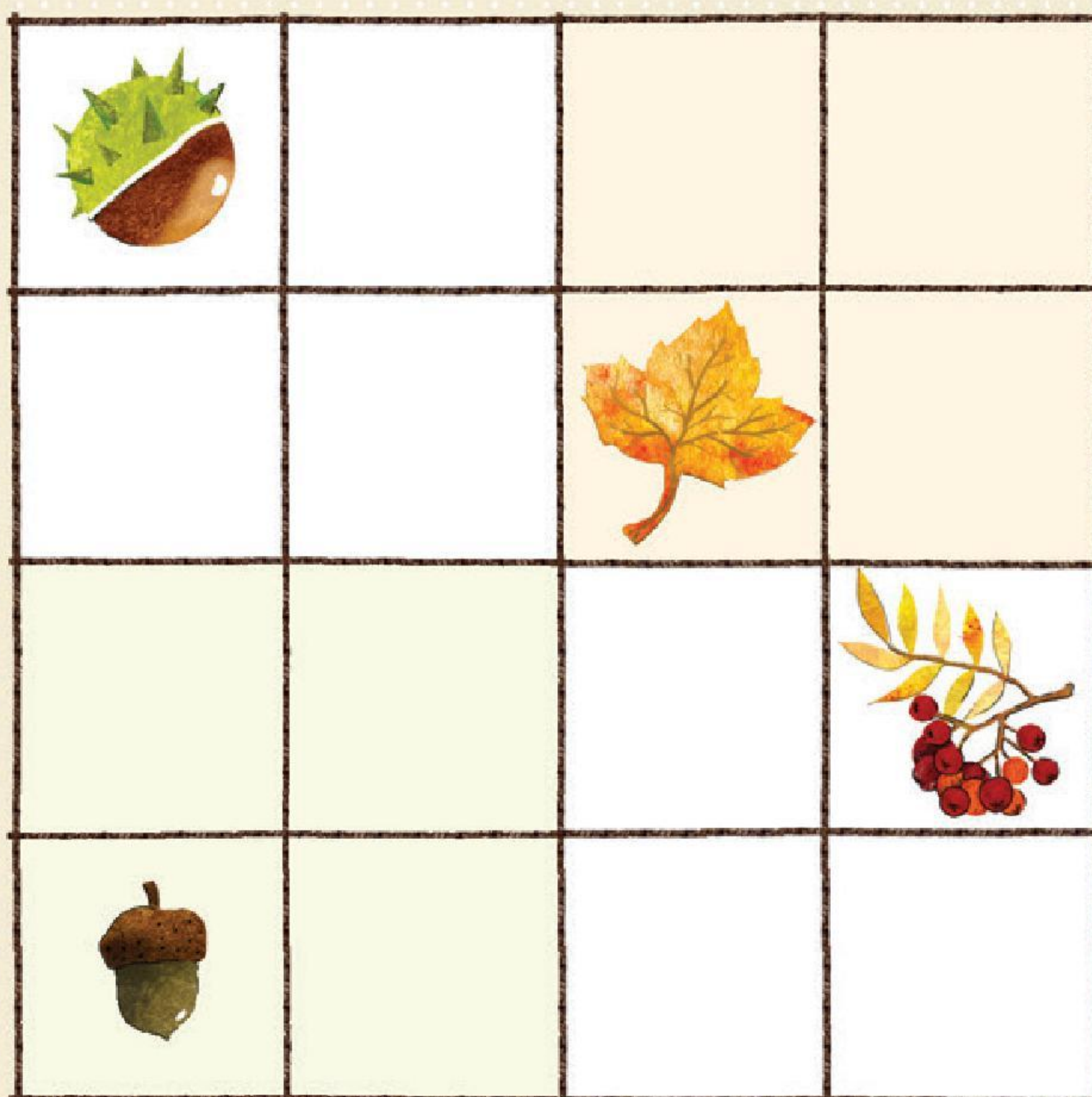
wszystko z pola,
sadu znika.

W krótkie dzionki
października

Gdy październik
ciepło trzyma,

cichnie ptactwo
w gaju.

2. Uzupełnij rysunek tak, żeby w żadnym rzędzie poziomym ani pionowym, ani w żadnym małym kwadracie ilustracje się nie powtarzały.

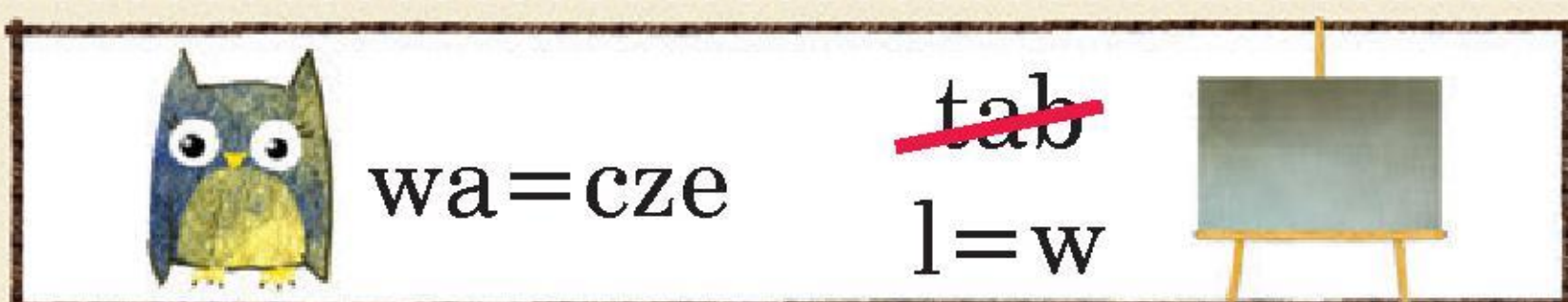
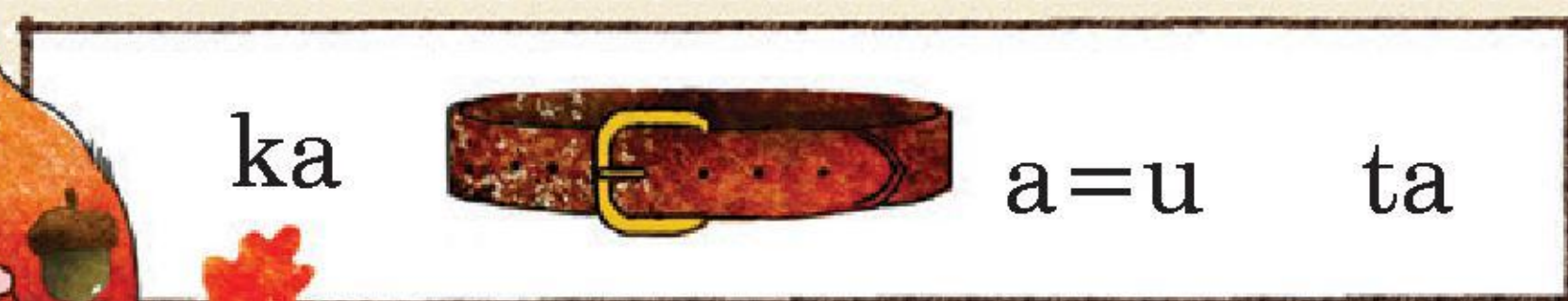
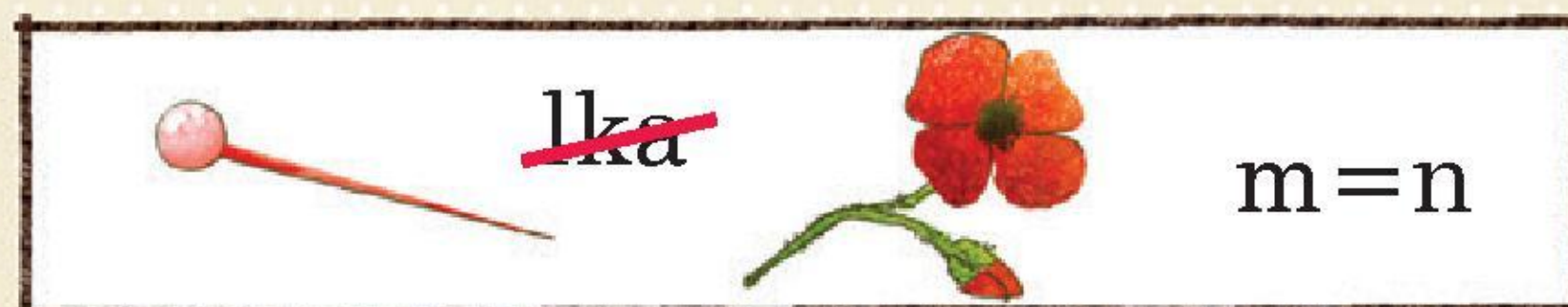
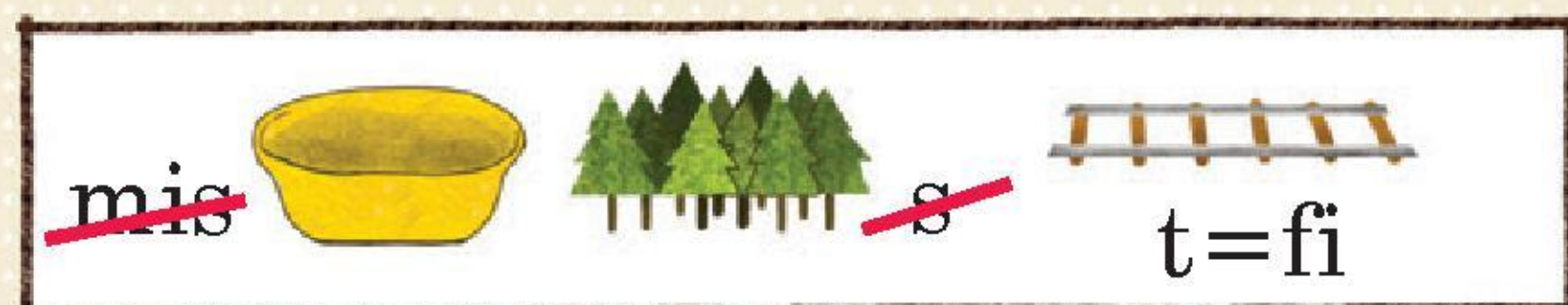

Co niesie październik?

3. Wykreśl dziewięć wyrazów kojarzących się z jesienią. Wyrazy mogą być zapisane pionowo, poziomo, zwyczajnie lub wspak. Zapisz hasło utworzone z pozostałych liter, czytanych rzędami.

Z K A S Z T A N K Ł
L O T L O S A R A P
I A P O L S M G Ł A
Ś D E S Z C Z K U A
Ć E I Z D Ę Ł O Ź J
J A R Z Ę B I N A E
S I G R Z Y B Y E Ń

4. Rozwiąż rebusy i zapisz ich rozwiązania.

- Ułóż zdanie z nazwą warzywa, które ma jadalne liście. Zapisz to zdanie w zeszycie. Czy jest tylko jedno takie warzywo?

5. Odszukaj i zaznacz ukryte w zdaniach nazwy warzyw. Zapisz je.

Ania ma chustę w kolorze pastelowym. Bura kotka ma małe kocięta. Zosia napisała tajnym szyfrem list do Oli.

1. Złośliwy chochlik poprzestawiał wyrazy w zdaniu. Uporządkuj je i zapisz we właściwej kolejności.

Rolnicy orzą ziemniaki i kopią pola.

2. Utwórz poprawne zdania, łącząc czasowniki z rzeczownikami za pomocą wyrazów z ramki.

do • na • w • za • od

Idę _____ podwórze. Wsiadam _____ traktora.

Siedzę _____ kabinie. Chwytam _____ kierownicę.

Jadę _____ pole. Pracuję _____ roli _____ rana _____ nocy.

3. Dopisz brakujące imiona tak, żeby powstały rymowanki.

Babcia gotuje **garnek** fasoli _____

dla koleżanek z klasy _____ .

Tata robi **sok** z **marchewki** _____

dla Tadka i małej _____ .

Wiele **witamin** ma brukselka. _____

Wiedzą o tym Radek i _____ .

Lubię **ćwikłę**, lubię **chrzan**. _____

Mam na imię _____ .

4. Zapisz w zeszycie w kolejności alfabetycznej wyrazy wyróżnione w rymowankach z ćwiczenia 3.

- ★ 5. Połącz w pary rymujące się wyrazy. Spróbuj ułożyć własną rymowankę zachęcającą do jedzenia warzyw. Możesz skorzystać z wybranych par wyrazów.

buraki

zje

cebula

ogórki

zdrowie

wie

znaki

powie

córki

Ula

6. Na podstawie informacji z podręcznika ponumeruj zdania dotyczące wzrostu zbóż ozimych. Podkreśl te, w których jest mowa o wzroście oziminy jesienią.

- ☐ Roślina intensywnie rośnie, pojawia się źdźbło.
- ☐ Ozimina kielkuje.
- ☐ Ukryte pod śniegiem rośliny czekają na wiosnę.
- ☐ Młodym roślinom wyrasta kilka liści.
- ☐ Rolnicy sieją ziarno ozimej pszenicy.

7. Rozpoznaj rośliny na zdjęciach i wpisz ich nazwy do krzyżówki. Zapisz hasło i wyjaśnij jego znaczenie.

1.

1.

2.

2.

3.

3.

4.

4.

5.

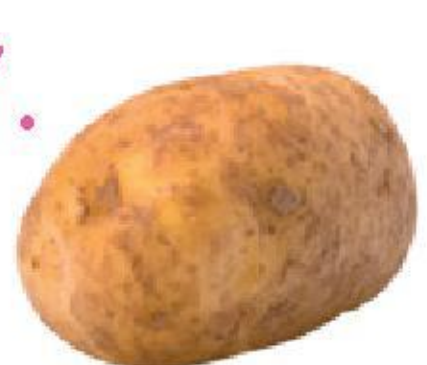
5.

6.

6.

7.

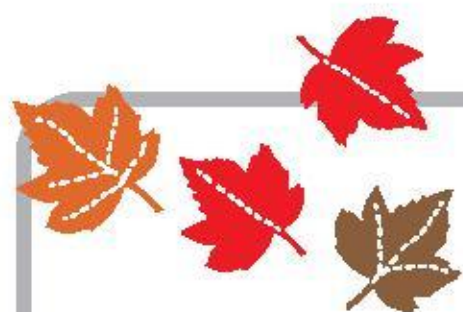

7.

1. Na podstawie wiersza „Dokonania jesieni” dopisz brakujące nazwy jesiennych miesięcy.

był

jest

będzie

- Pokoloruj ramki z nazwami miesięcy kolorami, które ci się z nimi kojarzą.

2. Skorzystaj z tekstu wiersza i uzupełnij zdania.

We wrześniu

się skróciły i

odleciały do ciepłych krajów. W październiku

liście klonów. Rolnicy zbierają

i

W listopadzie nadejdą deszcze i

. Pojawią się też

pierwsze opady

i

- Podkreśl w uzupełnionych zdaniach czasowniki i wpisz je we właściwe miejsca.

wcześniej
we wrześniu

dni

się skróciły

ptaki

teraz
w październiku

liście

rolnicy

wkrótce
w listopadzie

deszcze i śloty

opady

1. Uzupełnij informację o swojej szkole. Napisz, kto jest jej patronem lub kto, twoim zdaniem, mógłby nim zostać, jeśli twoja szkoła nie ma patrona.

Szkola Podstawowa nr _____

imienia _____

- ★ 2. Dopisz wyrazy według wzoru.

ogłosiła – ogłoszenie

szukali – _____ rozpoczęli – _____
_____ przedstawił – _____ zakończyła – _____
_____ przyjął – _____ wymyśliła – _____

- Wskaż wśród dopisanych wyrazów takie dwa wyrazy, które mają podwójne znaczenie. Ułóż po dwa zdania z każdym z tych wyrazów tak, żeby za każdym razem wyraz użyty był w innym znaczeniu. Zapisz zdania w zeszycie.

3. Do podanych wyrazów dopisz **j**, **ch** lub **w** i uzupełnij zdanie.

____rzesień, spo____rzenie, ____rzos, ____rzawa,
____rzesz, do____rzały, ____rząszcz, ____rzątek
____rząstka, u____rzyć, za____rzyć, ____rzeciono
____rzan, pode____rzewać, ____rzucić, obe____rzyć

Po spółgłoskach _____, _____ i _____ piszemy _____.

1. Przepisz do zeszytu, najładniej jak potrafisz, pierwszą zwrotkę wiersza „Zakochani w naszej pani”. Narysuj na kartce kwiaty dla swojego nauczyciela.

- Na podstawie wiersza dopisz brakujące czasowniki.

Dzieci są w pani zakochane, bo ich nauczycielka _____,
_____, _____
_____, _____ baśnie i z życzliwością patrzy na dzieci.

2. Co robi nauczyciel? Do podanych czasowników dopisz pasujące rzeczowniki. Skorzystaj ze wzoru.

sprawdza zeszyty, klasówki, zadania domowe
co?

wyjaśnia

co?

poprawia

co?

organizuje

co?

pomaga

komu?

opiekuje się

kim?

- Napisz w zeszycie kilka zdań na temat: Na czym polega praca nauczyciela?

3. Przed każdym z podanych wyrazów dopisz jedno ze słów: ten, ta lub to. Wklej obok odpowiednią nazwę rodzaju rzeczownika.

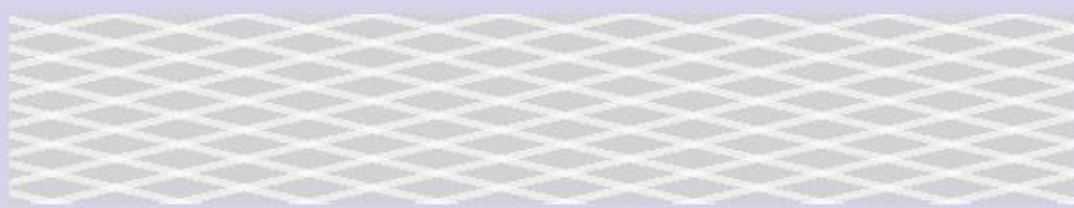
_____ kwiat _____ nauczyciel _____ piórnik

_____ tablica _____ nauczycielka _____ ławka

_____ biurko _____ dziecko _____ słońce

- **4.** Do każdej z podanych grup wyrazów dobierz i wklej odpowiednie pytanie.

Mojej Nauczycielce, Mojemu Nauczycielowi,
Drogiej Wychowawczyni, Szanownym Nauczycielom

Dzień Nauczyciela, Dzień Edukacji Narodowej

pomyślności, spełnienia marzeń, zdrowia, radości,
zadowolenia z pracy, sukcesów zawodowych, grzecznych
dzieci, wielu nowych pomysłów

życzy Ania, życzy Bartek, życzą uczniowie

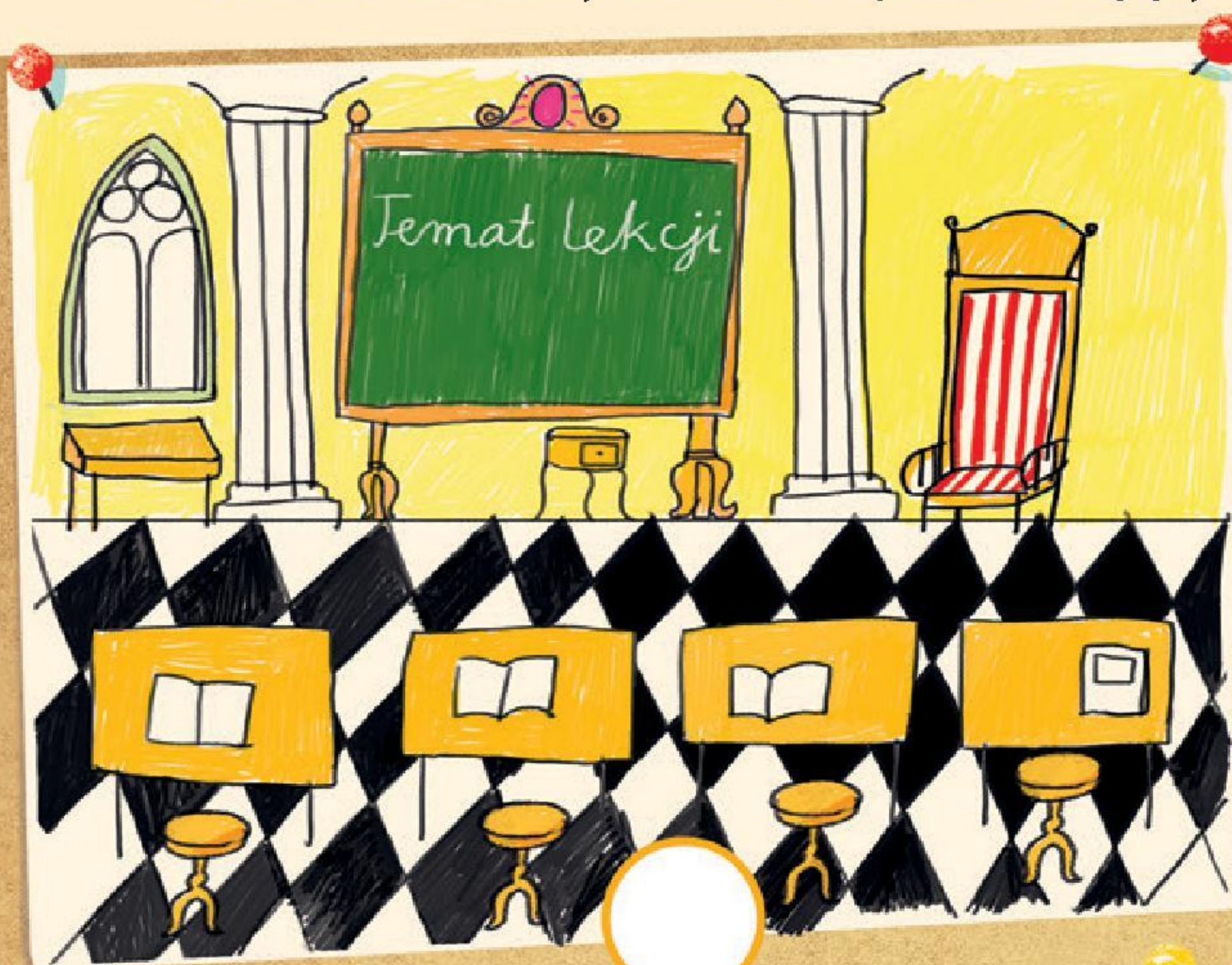
- Skorzystaj z wklejonych pytań oraz zgromadzonych wyrazów. Ułóż i zapisz na laurce życzenia dla swojego nauczyciela. Pamiętaj o wielkiej literze, którą piszemy ze względów grzecznościowych.

- 5.** Dokończ zdanie.

Moja nauczycielka/Mój nauczyciel jest

Dzień odkrywców

1. Dzieci z klasy IIIa narysowały prace na temat: **Szkoła moich marzeń**. Przeczytaj ich komentarze i odgadnij, kto jest autorem której pracy – wpisz przy każdym obrazku właściwy numer. Dopisz brakujący komentarz.

Zaraz pani zabierze nas w góry.

Mniam, mniam, dzielenie nigdy nie było takie smaczne.

Dostaliśmy nowe, pływające ławki.

1

2

3

4

Szkoła marzeń

- Jeśli chcesz wiedzieć, jak ma na imię każde z dzieci, wpisz podane imiona w kolejności alfabetycznej pod portretami autorów prac na s. 56.

Żaneta

Grzegorz

Honorata

Jerzy

- Zaznacz + pracę, która ci się najbardziej podoba. Uzupełnij zdanie.

Najbardziej podoba mi się praca _____, ponieważ

- Przeczytaj wskazówkę i odgadnij, czyja praca została nagrodzona w konkursie plastycznym. Zapisz imię tej osoby.

Imię zwycięzcy składa się z dwóch sylab i występuje w nim **rz** wymienne.

2. Rozpoznaj, z których rysunków pochodzą pokazane fragmenty. Przy każdym z nich zapisz odpowiedni numer.

2. Przyporządkuj nazwy zwierząt podane w ramce do warstw lasu, w których te zwierzęta żyją. Zapisz je w odpowiednich miejscach. Jakie znasz inne przykłady zwierząt żyjących w tych warstwach lasu?

stonoga • dzięcioł • jeleń • sarna • ślimak • jeż • sójka •
mrówka • mysz • dżdżownica • drozd • wiewiórka

korony
wysokich
drzew

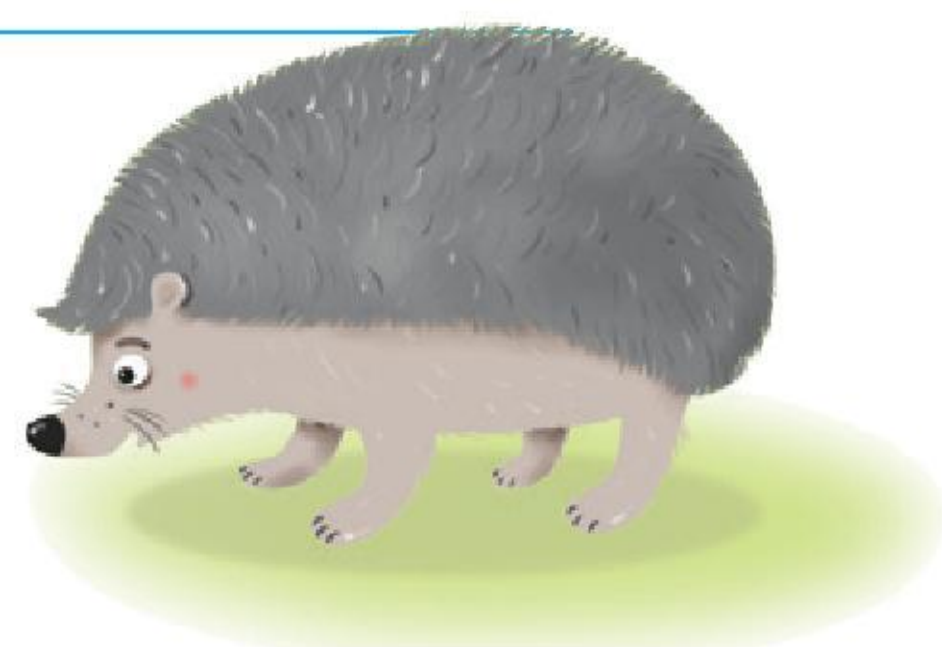
podszyt

runo lešne

ściółka

- 3.** Wybierz z podręcznika opis jednej z warstw lasu. Ułóż i zapisz trzy pytania dotyczące najważniejszych informacji zawartych w tym opisie.

- Wymień się ćwiczeniami z osobą, która ułożyła pytania dotyczące innej warstwy, i napisz w zeszycie odpowiedzi na jej pytania. Staraj się nie zaglądać do podręcznika.

- 4.** Przeczytaj informacje o jeżu i zmień je tak, żeby mówił o sobie sam jeż. Popatrz na wzór i dokończ wypowiedź jeża. Zapisz zdania w zeszycie.

Ciało jeża jest pokryte kolcami. Prowadzi on nocny tryb życia. Żywi się głównie dżdżownicami, ślimakami i chrząszczami, ale potrafi też upolować małą jaszczurkę, a nawet węża. W sytuacji zagrożenia zwija się w kulkę. Jeż jest w Polsce pod ochroną.

Moje ciało jest pokryte kolcami...

- 5.** Połącz ze sobą części zdań zapisane na takich samych liściach, a dowiesz się, jak wielkie znaczenie ma dla ludzi las. Zapisz utworzone zdania w zeszycie.

Las wytwarza tlen

i zapobiega
powodziom

na domy, meble
i papier

owoce i grzyby.

Las daje ludziom
i zwierzętom

Las dostarcza
drewna

i oczyszcza
powietrze

Las dostarcza
wodę

6. Pokoloruj grzyby, na których znajdują się rzeczowniki w liczbie mnogiej. Z liter zapisanych na kapeluszach tych grzybów utwórz hasło. Zapisz je.

7. Podkreśl w tekście wyrazy z **rz**. Wyjaśnij ich pisownię. Popatrz na wzór.

Leśne polowania

Na korze sosny widać ślady korników. To dobra wiadomość dla dzięcioła. Wysoko w górze szybuje orzeł. Widać jego piękne upierzenie. Orzeł jest głodny. Na szczęście mały borsuk schował się w norze. O tej porze trudno będzie coś tu upolować, więc orzeł odfrunął szukać ryb w jeziorze.

kor**ze** – kora,

Dobrze wiemy z doświadczenia, że **rz** się w **r** wymienia.

1. Odpowiedz na pytania na podstawie opowiadania „Grzybobranie”. Zapisz odpowiedzi w zeszycie.

Co rodzina zabrała na wycieczkę do lasu?

Których jagód i grzybów nie powinno się zbierać?

2. Napisz w zeszycie kilka zdań na temat zachowania członków rodziny Tomka na wycieczce. Skorzystaj z określeń w ramce.

nierozsądne • lekkomyślne • niewłaściwe • ryzykowne •
mądre • słuszne • właściwe

3. W lesie można usłyszeć wiele dźwięków. Trzeba tylko zachować ciszę. Uzupełnij zdania nazwami odgłosów lasu.

bzyczenie • świergot • szelest • szum • kukanie •
trzask • stukanie

W lesie słyszeć _____ drzew i _____ liści.

Rozbrzmiewa _____ kukułki, _____ dzięcioła

i _____ innych ptaków. Słyszeć też _____

much i komarów oraz _____ suchych patyków.

4. Do podanych zdrobnień dopisz wyrazy, które wyjaśnią pisownię zaznaczonych liter. Skorzystaj ze wzoru.

bró d ka	drzew w ko	brzóz z ka	żab b ka	jagód d ka	traw w ka
bro d a					

5. Przyklej nazwy części grzyba oraz pasujące do nich wyjaśnienia.

6. Podpisz zdjęcia grzybów odpowiednimi nazwami wybranymi z ramki. Otocz czerwoną pętlą zdjęcie grzyba niejadalnego i trującego.

maślak • muchomor sromotnikowy • rydz • borowik •
koźlarz • muchomor czerwony

7. Poszukaj w atlasie grzybów innych grzybów. Zwróć uwagę, że wiele jadalnych i trujących grzybów jest do siebie podobnych, np. muchomora sromotnikowego można pomylić z gąską lub kanią.

Pamiętaj, że grzyby możesz zbierać tylko z dorosłym doświadczonym grzybiarzem.

1. Uzupełnij informacje i odpowiedz na pytanie.

Autor:

Tytuł:

Jakie postacie występują w książce?

- Najważniejsza postać w opowieści to jej **główny bohater**. Kto jest głównym bohaterem tej lektury? Podkreśl jego imię.

2. Które postacie wypowiadają te słowa? Wpisz obok każdego dymku właściwą odpowiedź.

Jak tu poznać?
Jak tu zgadnąć?
Teraz to już
przyjdzie mi zginąć.

Już się nie frasuj,
dobry człowieku.
Jużeśmy złoty
kluczyk znaleźli.

Jak nie zrobisz
do poranku, to ci,
panku, urwę
głowę i gotowe!

★ 3. Napisz w zeszycie, jakim młodzieńcem był Szewczyk Dratewka. Skorzystaj z określeń wybranych z ramki. Napisz też, jakie zachowania szewczyka świadczą o wybranych przez ciebie cechach. Możesz zacząć tak:

Szewczyk Dratewka był bardzo **pracowity**, ponieważ **wędrował po wsiach i naprawiał ludziom stare buty**.

pomocny • przyjazny • życzliwy • odważny • dzielny •
śmiały • samolubny • zły • tchórzliwy • bohaterski • wesoły

4. Ponumeruj zdania zgodnie z kolejnością wydarzeń w baśni.

- ☐ Dratewka pomaga pszczołom.
- ☐ Szewczyk pomaga mrówkom naprawić mrowisko.
- ☐ Młodzieniec dzieli się chlebem z kaczkami.
- ☐ Pszczoły wskazują Dratewce właściwą pannę.
- ☐ Kaczor pomaga szewczykowi odnaleźć klucz.
- ☐ Dratewka i panna biorą ślub.
- ☐ Mrówki pomagają szewczykowi oddzielić piasek od maku.

5. Jakie wydarzenie z baśni zostało przedstawione na ilustracji? Napisz w zeszycie cztery zdania na ten temat. Użyj sformułowań z ramki, w razie potrzeby odpowiednio zmieniając ich formę.

naprawić barć,
podnieść z ziemi,
powkładać plastry,
umocować plastry,
oblepić woskiem,
spowodować, że miód
przestał ściekać

6. Na podstawie opowieści o Szewczyku Dratewce dokończ zdanie.

Warto pomagać innym, ponieważ

1. Uzupełnij opowiadanie o tym, jak mrówki pomogły Dratewce wykonać jedno z zadań czarownicy. Następnie spróbuj opowiedzieć o tym własnymi słowami.

Jak to się zaczęło?

Szewczyk Dratewka postanowił uwolnić pannę więzioną w wieży przez złą czarownicę. Poszedł więc do zamku na spotkanie z czarownicą.

Co się wydarzyło później?

Czarownica wyznaczyła szewczykowi pierwsze zadanie do wykonania. Postawiła przed nim wielki kosz pełen _____ wymieszanego z _____ i zamknęła go w komnacie.

Dratewka miał do rana _____.

Szewczyk pomyślał, że wykonanie tego zadania zajęłoby mu rok, i zasmucił się. Wtedy na pomoc przybyły _____.

Do północy udało im się _____.

Szczęśliwy młodzieniec mógł spokojnie _____.

Jak to się skończyło?

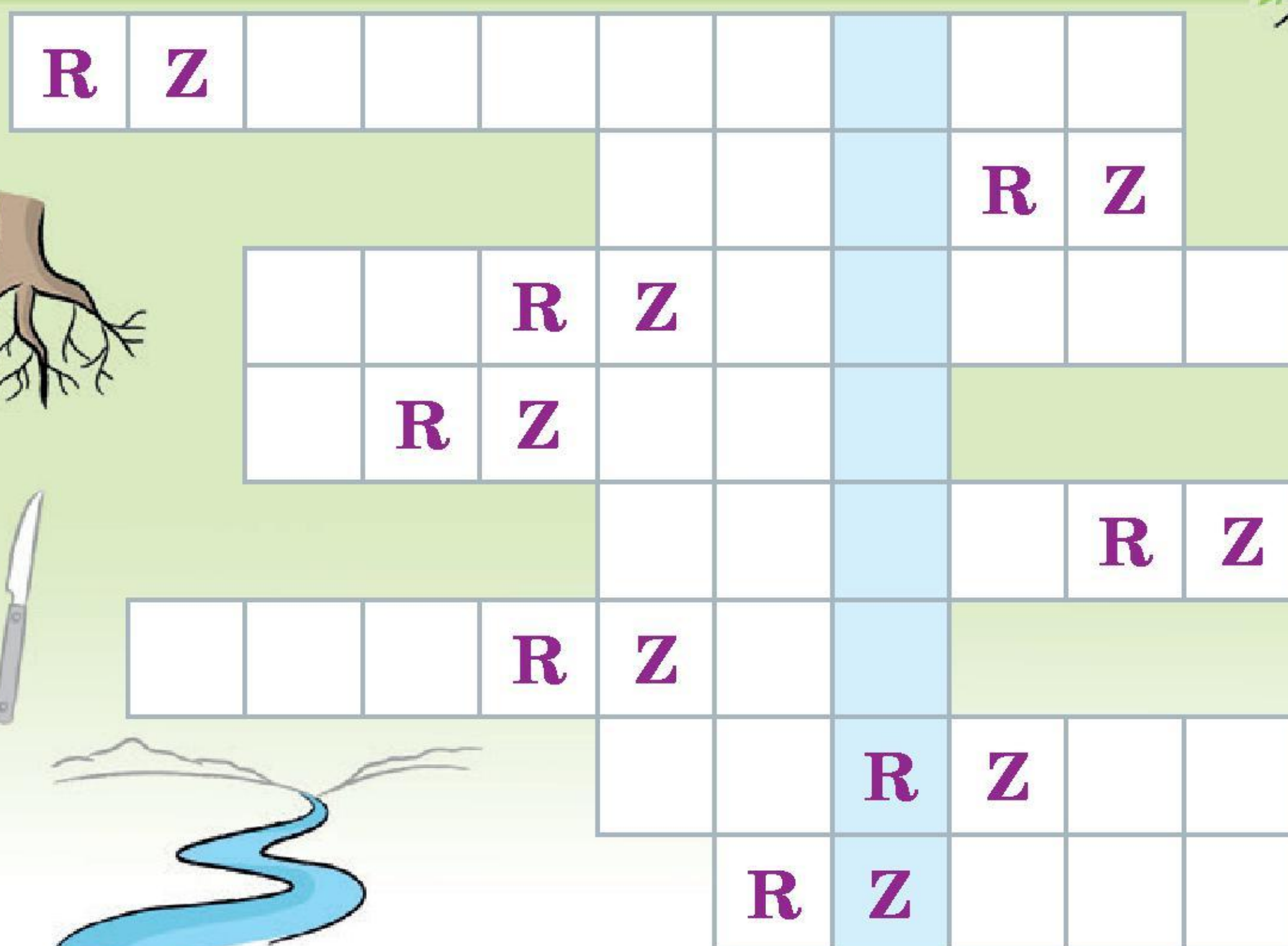
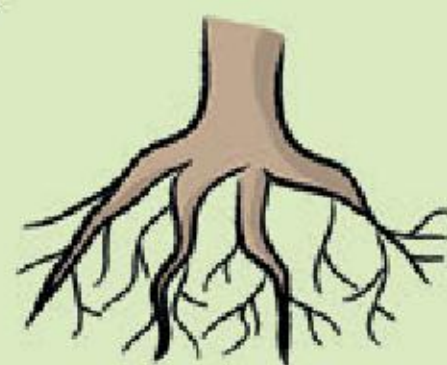
O świcie przyszła czarownica. Bardzo się zdziwiła, że Dratewka nie tylko oddzielił piasek od maku, ale jeszcze się wyspał. Pierwsze zadanie czarownicy zostało wykonane.

- Napisz w zeszycie krótkie opowiadanie o tym, jak Szewczyk Dratewka wykonał następne zadanie czarownicy. Pamiętaj, że twoje opowiadanie powinno składać się z trzech części.

Potyczki ortograficzne

1. Wpisz do krzyżówki nazwy obrazków, a dowiesz się, co zgubiła Katarzyna. Dla ułatwienia **rz** zostało już wszędzie wpisane.

2. Pomóż Małgorzacie ułożyć wyrazy. Jedne z nich zaczynają się sylabą **ka**, inne kończą się tą sylabą. Zapisz te wyrazy. Podkreśl zdrobnienia.

Zapamiętam wnet wyrazy z rz

3. Pomóż Grzegorzowi odszukać wyrazy z **rz**, które ukryły się w innych wyrazach. Zapisz je w zeszycie. Pamiętaj, że w wyrazie mógł się ukryć więcej niż jeden nowy wyraz.

rzepak

odkurzacz

zwierzę

porzeczka

porządek

rzutnik

narzeka

wierzchołek

4. Uzupełnij rymowanki Włodzimierza. Pamiętaj, że w każdym wyrazie, którego brakuje, jest **rz**.

Chociaż świat się zmienia
dobrze mieć _____.

Gdy chmura ciemna i duża,
to znak, że zbliża się _____.

Był tu przed chwilą, lecz nie ma go już,
uciekł, czym prędzej, bo z niego _____.

5. Zapisz wszystkie imiona z poleceń 1.–4. w kolejności alfabetycznej. Podkreśl w nich **rz**.

Nasz język polski

Istnieją wyrazy z **rz**, których pisownię trzeba zapamiętać. To wyrazy z **rz niewymiennym**, takie jak: **rzodkiewka**, **porzeczka**, **orzech**, **jarzyny**, **jarzębina**, **porządek**.

1. Przeczytaj opowiadanie „Zachorowałem” i odpowiedz pełnymi zdaniami na pytania.

Z jakiego powodu Mikołajek źle się poczuł?

Co zalecił Mikołajkowi doktor?

Dlaczego mama była zdenerwowana?

2. Wybierz i pokoloruj zdania, które mówią o zachowaniach sprzyjających dbaniu o zdrowie. Które z tych zachowań są, twoim zdaniem, najważniejsze? Uzasadnij swój wybór.

Przebywam dużo na świeżym powietrzu.

Jem warzywa i owoce.

Rzadko wychodzę z domu.

Myję zęby po posiłkach.

Długo oglądam telewizję.

Jem dużo słodczy.

Często myję ręce.

Uprawiam sport.

3. W jaki sposób należy dbać o zdrowie? Ułóż dwie rady dla Mikołajka i zapisz je w zeszycie.

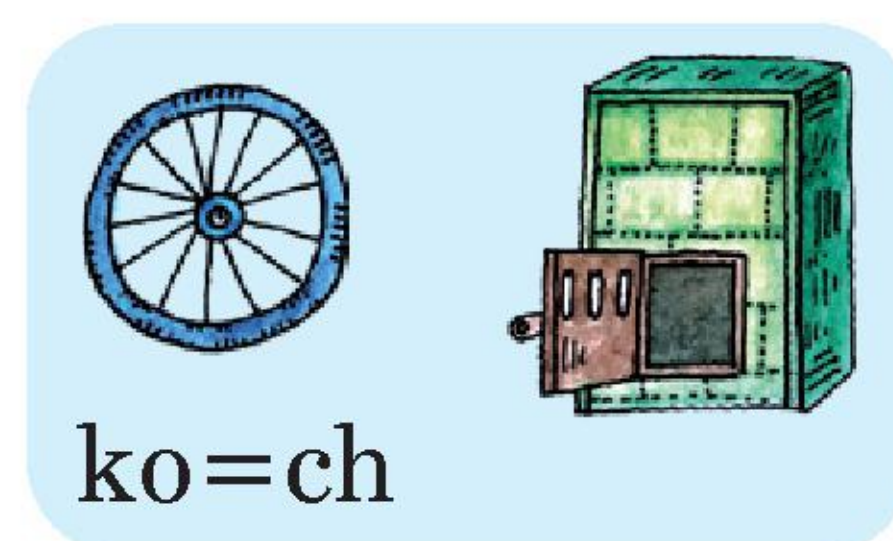
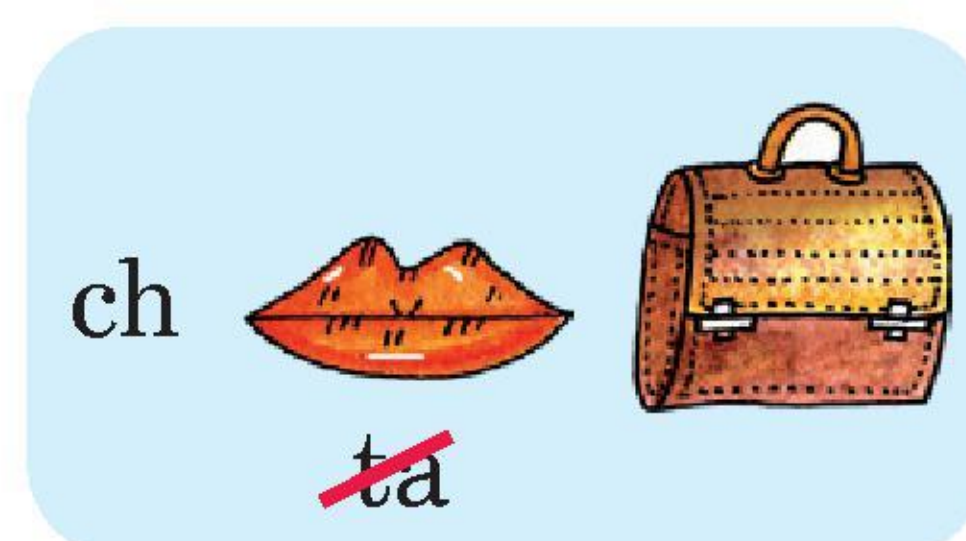
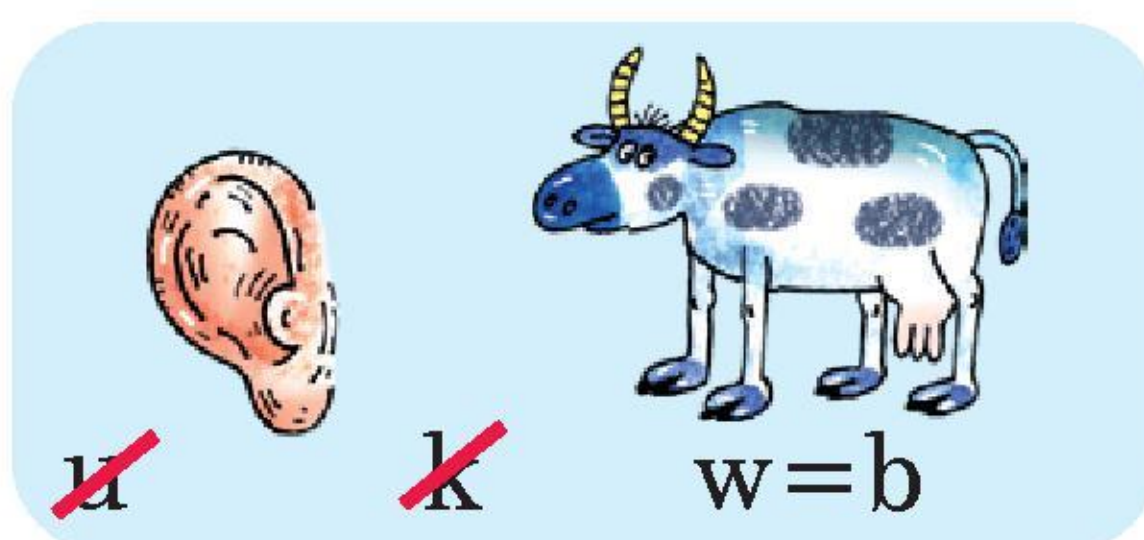
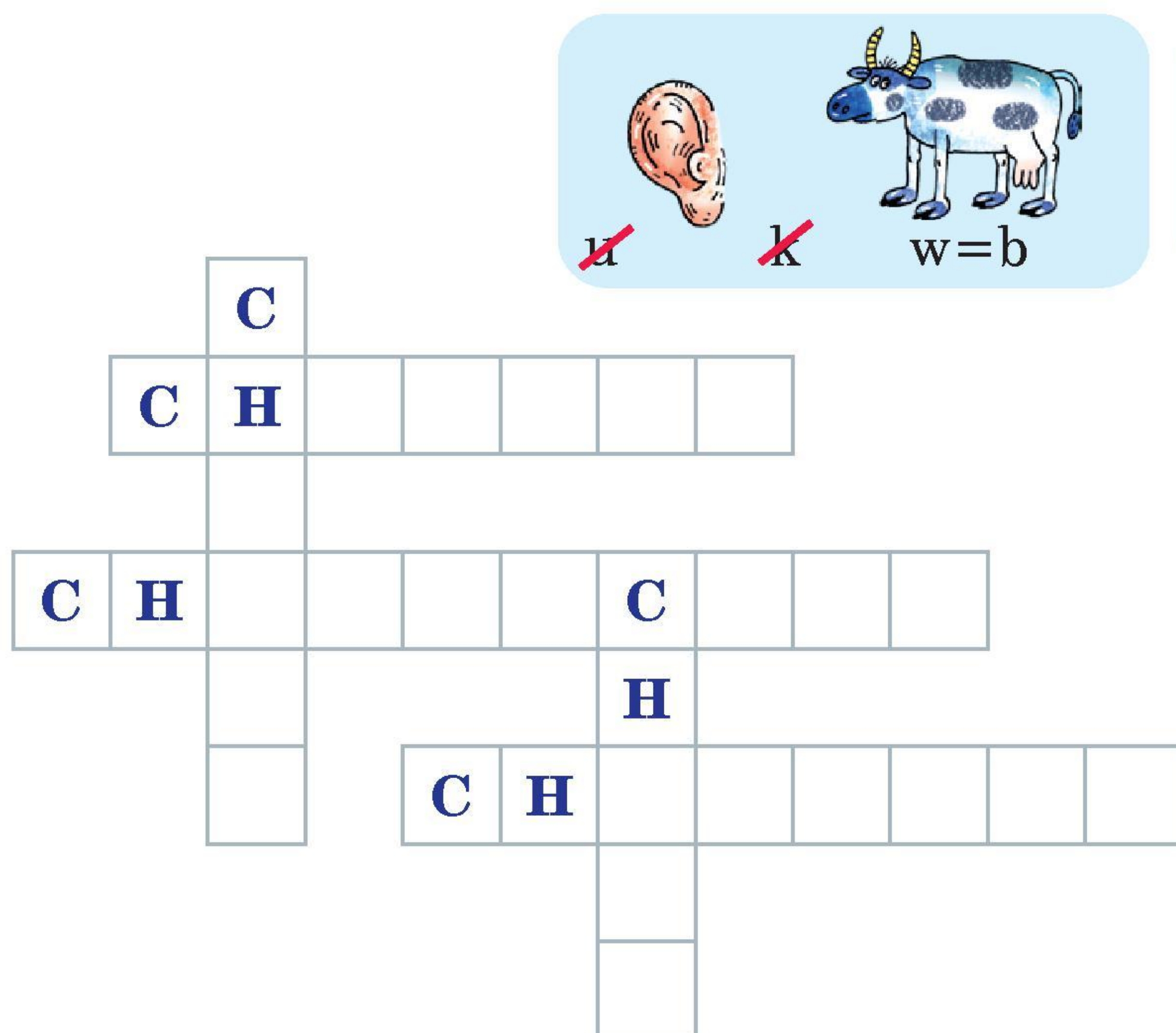

4. Bardzo ważna dla zdrowia jest higiena osobista. Z przedmiotów służących do dbania o higienę wybierz i otocz pętlą te, które służą do osobistego użytku i nie powinno się ich pożyczać.

- Nazwy zaznaczonych przedmiotów zapisz w kolejności alfabetycznej.

5. Rozwiąż rebusy. Wpisz ich rozwiązania w odpowiednie miejsca w krzyżówce. Dla ułatwienia dwuznak **ch** został już wpisany.

1. Przeczytaj tekst „Doktor Torpeda” i odpowiedz na pytania.

Co Bartek powiedział pani o planach Dawida na popołudnie?

Co naprawdę Dawid będzie robił po południu?

Jaki inny tytuł można nadać temu opowiadaniu?

2. Poprzestawiaj litery w imionach i nazwiskach lekarzy na tabliczkach, a dowiesz się, jakie są specjalności. Uzupełnij zdania nazwami specjalności lekarzy.

Ada Repit

leczy choroby dzieci.

Olga Gronyl

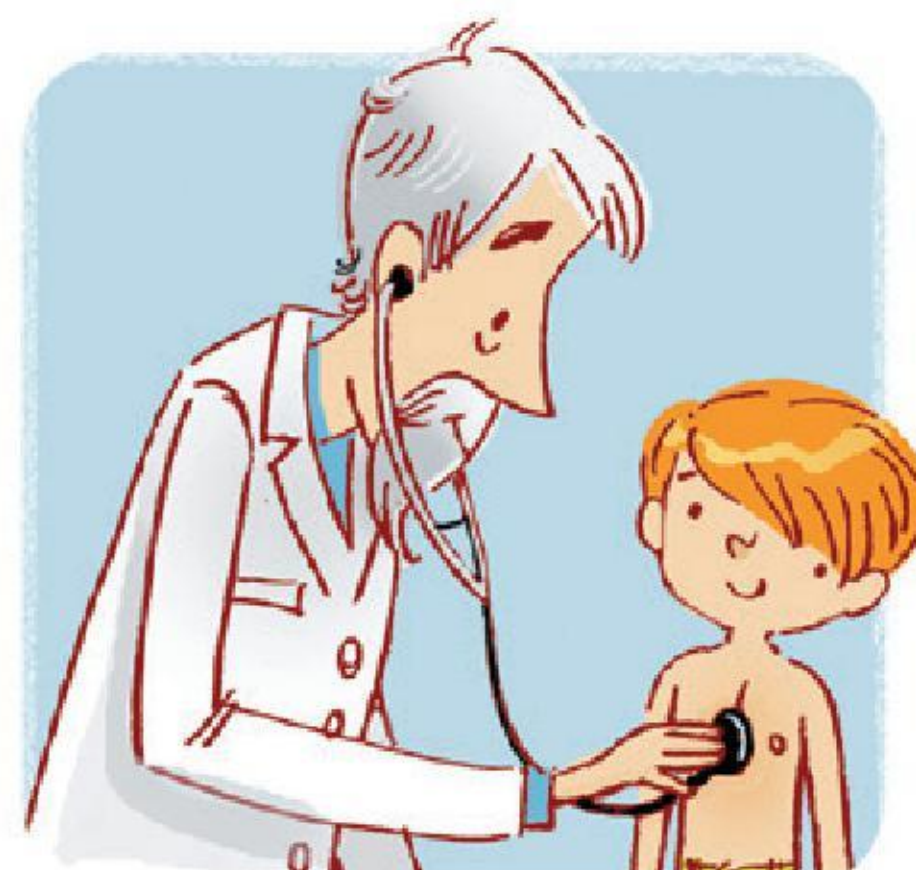
leczy gardło i nos.

Oda Poter

leczy kręgosłup
i kończyny.

3. Rozwiń zdanie. Skorzystaj z pytań pod liniaturami.

	<u>lekarz</u>	
jaki?	kto?	jak?
<u>bada</u>		
co robi?	kogo?	

4. Pokoloruj jednakowo rzeczownik i pasujące do niego określenie. Wpisz utworzone pary w odpowiednich miejscach tabeli.

opatrunkowy

gorzkie

chore

plaster

lekarstwo

lekarski

gorączka

skuteczna

szczepionka

wysoka

dziecko

termometr

rodzaj męski (ten)	rodzaj żeński (ta)	rodzaj nijaki (to)
termometr lekarski		

5. Podpisz ilustracje.

★ Wyjaśnij pisownię wyrazów: lekarz, aptekarz. Jaką znasz inną zasadę, która wyjaśnia pisownię tych wyrazów?

6. Uzupełnij właściwymi literami wyrazy należące do tej samej rodziny co wyraz choroba. Przepisz te wyrazy do zeszytu.

___oróbsko **choroba** **chorować** za___orować

___orowity od___orować ___ory prze___orować

1. Przeczytaj przepis na domowe lekarstwo. Uzupełnij listę składników. Podkreśl w opisie wykonania czasowniki.

Składniki:

- 1 główka _____
- wyciśnięty sok z jednej _____
- 3–4 łyżki _____ (na przykład lipowego)
- 1 szklanka przegotowanej, chłodnej _____

Wykonanie:

- Obierz czosnek i zmiążdż ząbki w wyciskaczu.
- Dodaj sok z cytryny, miód i wodę.
- Zmiksuj składniki w mikserze, przelej do naczynia i postaw w ciemnym, chłodnym miejscu.
- Po dwóch dobach przecedź przez gazę zawartość naczynia. Wlej nalewkę do słoika. Zakręć słoik i przechowuj go w lodówce.

- Wypisz z przepisu nazwy sprzętów i narzędzi, które będą potrzebne ci do wykonania domowej nalewki z czosnku.

2. Do podanych określeń dopisz wyrazy o znaczeniu przeciwnym.

zdrowy – _____

chłodna – _____

ciemne – _____

słodka – _____

3. Jakie czynności wykonują osoby przedstawione na ilustracjach? Uzupełnij zdania czasownikami i podkreśl ich zakończenia.

Mama gotuje zupę.

Tata _____ chleb.

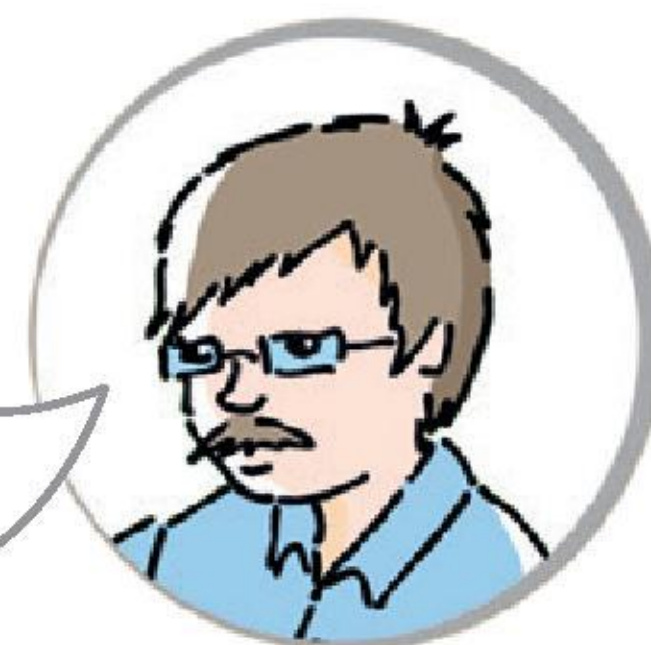
Babcia _____ warzywa. Kajtek _____ owoce.

- Zmień zapisane zdania tak, żeby to każda z osób mówiła o wykonywanej przez siebie czynności. Zapisz je. Jak zmienił się czasownik w tych zdaniach? Zwróć uwagę na pisownię jego zakończenia.

Gotuję zupę.

1. Oceń, czy zadania są prawdziwe, czy fałszywe. Przy każdym – zaznacz sylabę z odpowiedniej strony tabeli. Z zaznaczonych sylab, czytanych z góry na dół, powstanie hasło. Zapisz je.

Prawda		Fałsz
SMA	Suszenie i kiszenie to niektóre ze sposobów ochrony warzyw i owoców przed zepsuciem.	JEM
KI	Konfitury i dżemy przyrządza się z dojrzałych owoców.	WA
RZY	Owoców i warzyw nie wolno suszyć.	JE
CE	Marynowanie to mrożenie warzyw lub owoców.	SIE
NI	Kapustę kisi się bez zalewy.	RO

2. Przyjrzyj się ilustracji i uzupełnij nazwy przetworów.

sok

jaki?

dżem

jaki?

mrożona

co?

marynowana

co?

kiszone

co?

powidła

jakie?

3. Z czego są zrobione przetwory przedstawione na ilustracjach? Wykreśl nazwy składników, a dowiesz się, jakie jeszcze rodzaje przetworów można przygotować na zimę. Zapisz ich nazwy.

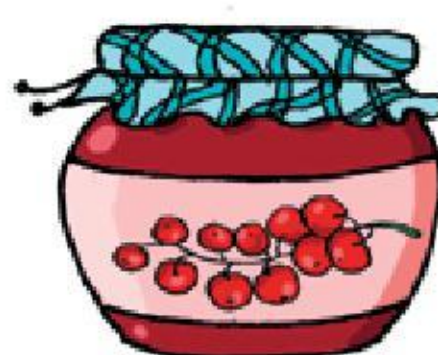
GRKUOSMZPOKIT

GRSUZYSBZY

POPRMZIEDOCRIYER

POKROZNECFZITKUIRY

- Czy wiesz, z jakich jeszcze owoców i warzyw można wykonać takie przetwory? Porozmawiajcie o tym.

- ★ 4. Rozwiń zdanie na podstawie ilustracji. Wykorzystaj jak najwięcej wyrazów z ramki.

szklany • wielki •
na półce • wysoko •
w piwnicy

Słój stoi.

słój stoi

1. Przeczytaj uważnie tekst o witaminach.

Witaminy są niezbędne do prawidłowego działania naszego organizmu. Człowiek sam nie potrafi ich wytworzyć, dlatego musi przyjmować je z pokarmem. **Witaminie A**, która znajduje się w mleku, żółtkach jajek, marchewce i pomidorach, zawdzięczamy dobry wzrok. **Witamina B** korzystnie wpływa na nasz układ nerwowy, pomaga lepiej się skoncentrować. Dlatego powinniśmy jeść warzywa liściaste, ziarna zbóż, ryby i orzechy, bo w nich jest jej dużo. Żeby wzmocnić odporność organizmu, musimy jeść owoce cytrusowe, czarną porzeczkę lub kiszoną kapustę. Dostarczymy sobie wtedy dużo **witaminy C**.

- Zapisz właściwą nazwę witaminy przy odpowiedniej informacji oraz przy każdym talerzu.

Korzystnie wpływa na wzrok.

☐

Pomaga lepiej się skoncentrować.

☐

Wspomaga odporność organizmu.

☐☐☐☐

2. Utwórz zdanie z rozsypanki wyrazowej i je zapisz.

Żeby

rok,

owoce

cały

z nich

i

jeść

przetwory.

warzywa

robimy

przez

3. Przeczytaj wyrazy z ramki i podkreśl rzeczowniki. Zapisz te rzeczowniki w kolejności alfabetycznej.

robimy • wiatr • pomidor • zdrowe • kucharka • zjada •
cytryna • dobrze • znaczek • smaczna • pielęgnuje •
skrzynka • drewniany • żaglówka • śliwka

4. Rozwiń zdanie tak, żeby zawierało jak najwięcej informacji na temat ilustracji.

Babcia robi.

babcia robi

1. Na podstawie tekstu „Dziadek na suficie” uzupełnij zdania podanymi wyrazami.

wspomina • ukoić • zmarł • żal • tęskni

Dziadek Bartka _____ . Chłopiec czuje smutek i _____ .

Bardzo _____ za swoim dziadkiem. Często go

_____ i rozmawia o nim z tatą. Wspomnienia

_____ pomagają im _____ ból po stracie bliskiej osoby.

2. Połącz strzałką każdy czasownik z odpowiednią ramką z określeniami.

odwiedzać

kwiaty, wiązanki, wieńce

zapalać

znicze, świece

oddawać

cmentarze, miejsca pamięci narodowej

składać

tych, którzy odeszli, bliskich, znajomych

wspominać

hołd poległym bohaterom

wyrażać

szacunek, żal, wdzięczność, tęsknotę

- Napisz w zeszycie, w jaki sposób twoja rodzina obchodzi dzień Wszystkich Świętych. Możesz wykorzystać wybrane sformułowania utworzone wyżej, ale zmień odpowiednio ich formę. Zacznij na przykład tak:

W dniu Wszystkich Świętych moja rodzina odwiedza
cmentarze. Zapala ...

1. Połącz zdania za pomocą wyrazów wybranych z ramki. Zapisz w zeszycie utworzone zdania we właściwej kolejności. Pamiętaj, żeby wstawić przecinek przed wyrazami dobranymi z ramki.

więc • ponieważ • ale • żeby • że

Zakłopotany chłopiec
wyjawił tajemnicę.

W eleganckich zeszytach
zapisuje swoje wiersze.

Młody Julian Tuwim nie mógł
znaleźć klucza do szuflady.

Pomógł chłopcu otworzyć
szufladę biurka.

Mama postanowiła
wezwać ślusarza.

Próbował otworzyć biurko
scyzorykiem.

2. Uporządkuj rozsypane litery i odczytaj wyrazy. Zapisz te wyrazy obok, a dowiesz się, co one znaczą.

UTORA

A

to ten, kto stworzył jakiś utwór, jakieś dzieło, np. opowiadanie, wiersz, obraz.

PSIARZ

P

to autor utworów pisanych, np. opowiadań.

TOPEA

P

to autor wierszy.

3. Pobaw się w poetę. Uzupełnij brakujące fragmenty rymowanek zgodnie z własnymi pomysłami. Podkreśl rymujące się wyrazy.

Niebo co chwila ciemnieje,

_____ leje.

Wszędzie błoto i plucha,

_____ mucha.

4. Julian Tuwim chętnie bawił się słowami i je kolekcjonował. Do podanych wyrazów dobierz z ramki wyrazy o podobnym znaczeniu. Zapisz je w odpowiednich miejscach i dopisz po jednej swojej propozycji. Postaraj się, żeby twoje wyrazy były jak najciekawsze.

wyprawa • gawęda • kajet • psikus

opowieść –

wędrówka –

zeszyt –

żart –

5. Przeczytaj początki zdań i wybierz zakończenia, które ci się najbardziej podobają. Podkreśl je.

Trawa pokryta szronem jest piękna jak...

- rozwiane włosy Królowej Śniegu.
- połyskujące w słońcu futro białego niedźwiedzia.
- drogocenny dywan utkany z gwiazdnego pyłu.

Listopadowe niebo wygląda jak...

- stado owiec umazanych popiołem.
- cukrowa wata oblana szaroburym sosem.
- mglista, mokra, srebrzysta kurtyna.

- Wymyślcie wspólnie różne zakończenia zdania: Deszcz pukał o szyby jak... Wybierzcie najciekawsze i zapiszcie je w zeszytach.

6. Ułóż zdanie z rozsypanki wyrazowej i zapisz je w zeszycie.

Poezja,

jak

nasze

klucz,

serca.

czarodziejski

otwiera

1. Dorysuj brakujące elementy tak, żeby domek na ilustracji, przypominał dom pana Listopada.

- Co robił pan Listopad? – uzupełnij zdanie właściwymi rysunkami.

Pan Listopad ocierał oczy ,

wycierał nosy , czule

gładził włosy i ciągle gorzko .

2. Dopisz wyrazy zdrobniałe. Skorzystaj ze wzoru. Pokoloruj **u** w zakończeniach **-utki** i **-utka**.

mały – mal**utki**

miła – mil**utka**

ciepła –

gruba –

chudy –

cicha –

mizerny –

wesoły –

- Podkreśl te pary wyrazów, które pasują do pana Listopada.

3. Wpisz brakujące określenia na podstawie wiersza „Pan Listopad”.
Jak rozumiesz te sformułowania?

okna

rynny

wierzba

jakie?

jakie?

jaka?

łzy

liście

jakie?

jakie?

1. Na podstawie opowiadania „Smutny Figiel” zaznacz właściwe zakończenia zdań.

Figiel to...

- ☐ leśny chochlik.
- ☐ różowy słoń.
- ☐ złośliwy duszek.

Figiel mieszkał w chatce...

- ☐ ukrytej w korzeniach starego dębu.
- ☐ pod liściem leśnej paproci.
- ☐ przypominającej kształtem kaczkę.

Figiel był bardzo smutny, ponieważ...

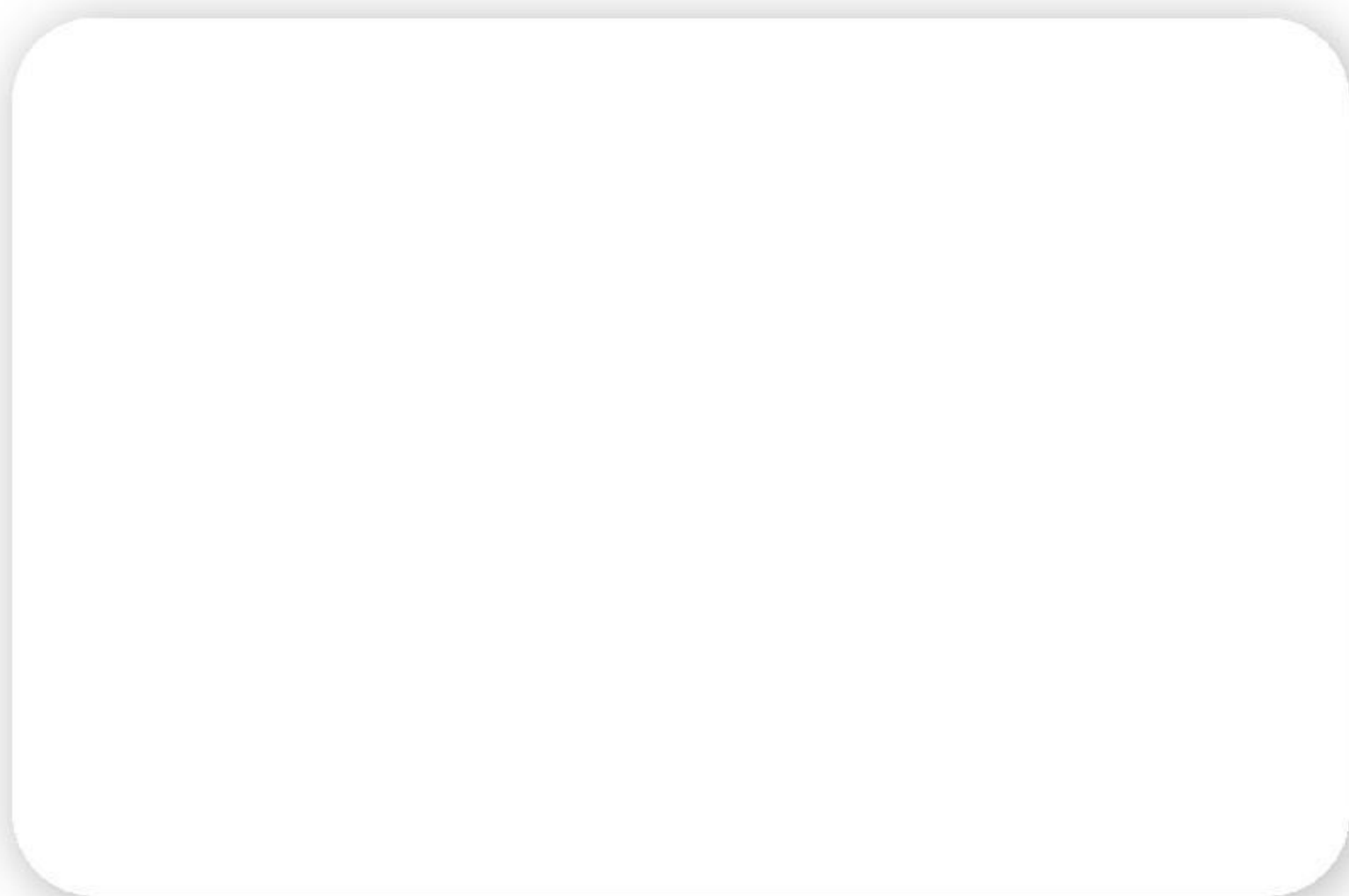
- ☐ przypalił jajecznicę i deszcz zalał mu parapet.
- ☐ nie smakowała mu poranna kawa.
- ☐ był samotny i tęsknił za swoim przyjacielem.

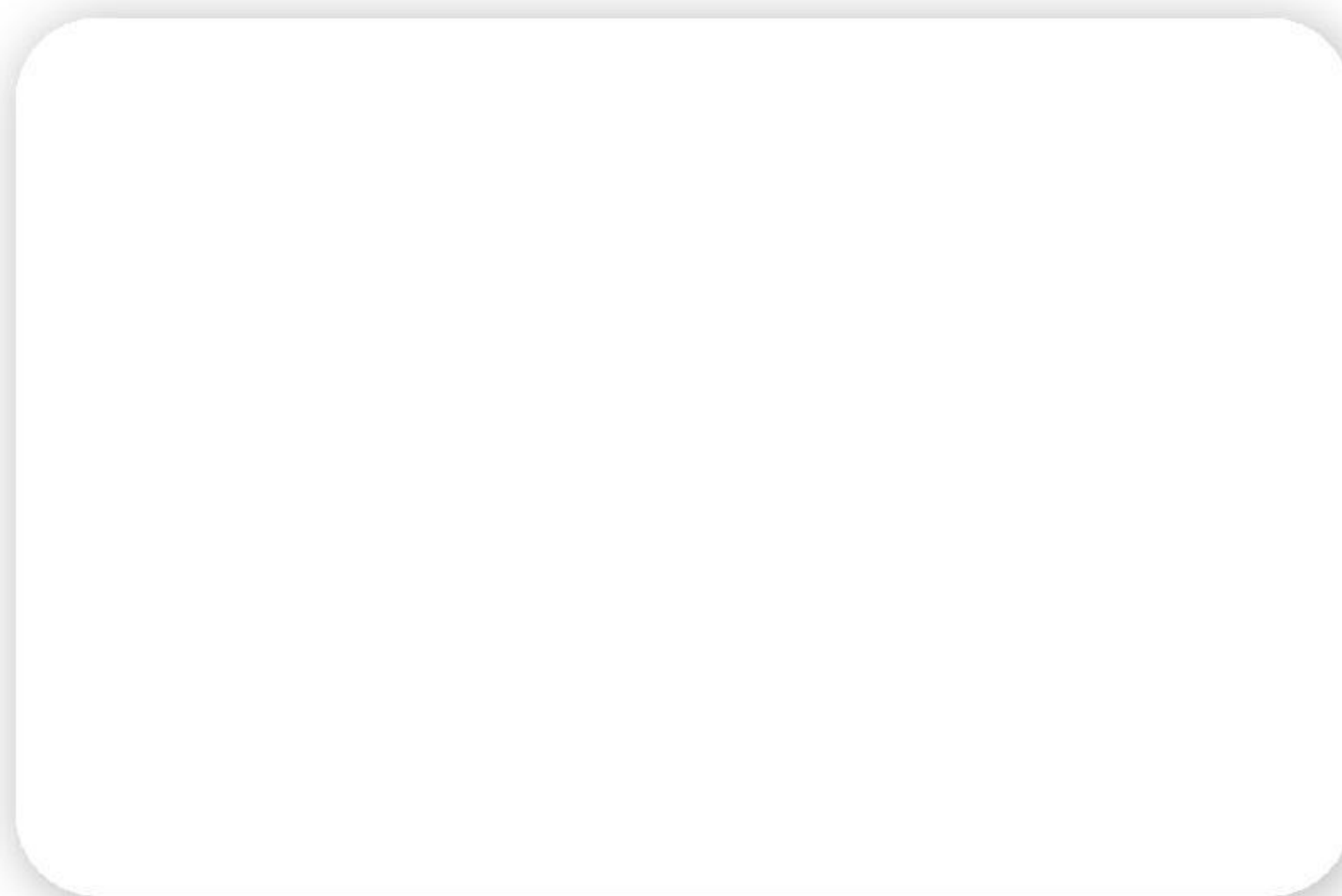
Psikus opuścił przyjaciela, bo...

- ☐ znudziły mu się jego żarty.
- ☐ chciał mu zrobić urodzinową niespodziankę.
- ☐ postanowił zamieszkać w mieście.

2. Jak wyobrażasz sobie Figla? Narysuj dwa portrety tego bohatera. Zwróć uwagę na podpisy pod ramkami.

Figiel po zniknięciu Psikusa.

Figiel po powrocie Psikusa.

3. Napisz, w jaki sposób spędzasz czas w długie jesienne wieczory. Wykorzystaj podane w ramce określenia.

najczęściej • często • czasami • rzadko • zazwyczaj • chętnie

4. Uzupełnij zdania czasownikiem **malować** w odpowiedniej formie.

Przedszkolaki zawsze chętnie _____ farbami.
co robią?

Kiedyś Krzyś _____ złotą jesień. Teraz _____
co robił? co robi?

jesienną szarugę. Wkrótce _____ białą zimę.
co będzie robił?

A ty, co teraz _____ ?
co robisz?

5. Odkryj zasadę, według której zapisano wyrazy na kartkach. Połącz wyrazy zapisane pośrodku z odpowiednimi kartkami. Podkreśl wyraz, który nie pasuje do pozostałych.

poduszka
serduszek
łańcuszek
paczuska
kaczuska

staruszka
maluszek
pakunek
rachunek
kwiatusek
śliniaczek

rysunek
kierunek
opiekunka
podarunek
pocałunek

- Zapisz w zeszycie wyrazy ze środkowego rzędu w kolejności alfabetycznej.

Dzień odkrywców

1. Odkryj zasadę, zgodnie z którą wiatr przestawia liście. Dorysuj brakujące listki.

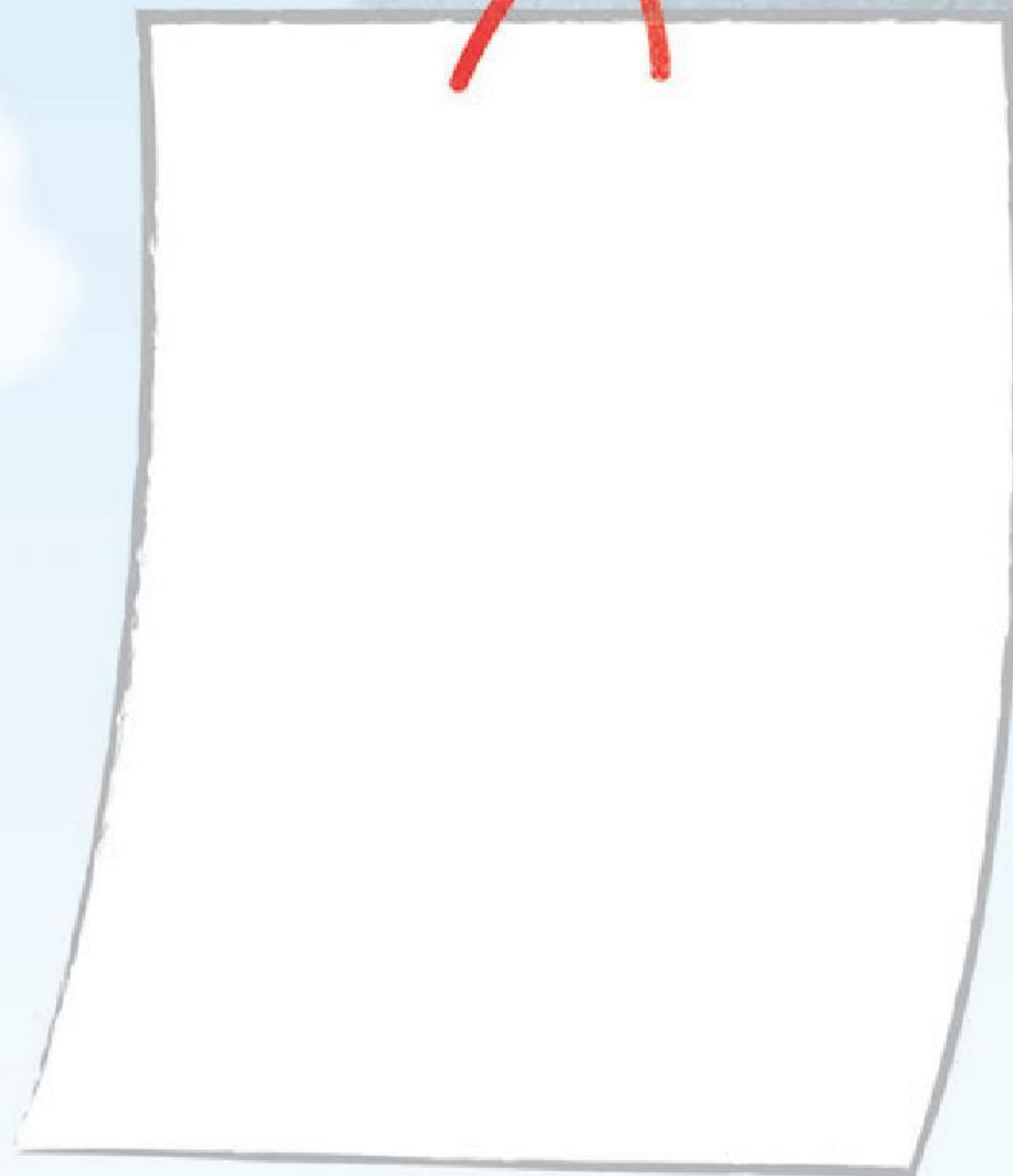
2. Przeczytaj informację i podkreśl nazwę drzewa, które rośnie pod oknem Marzeny. Narysuj to drzewo.

W nazwie tego drzewa występuje **rz** niewymienne i są w niej jeszcze trzy inne spółgłoski.

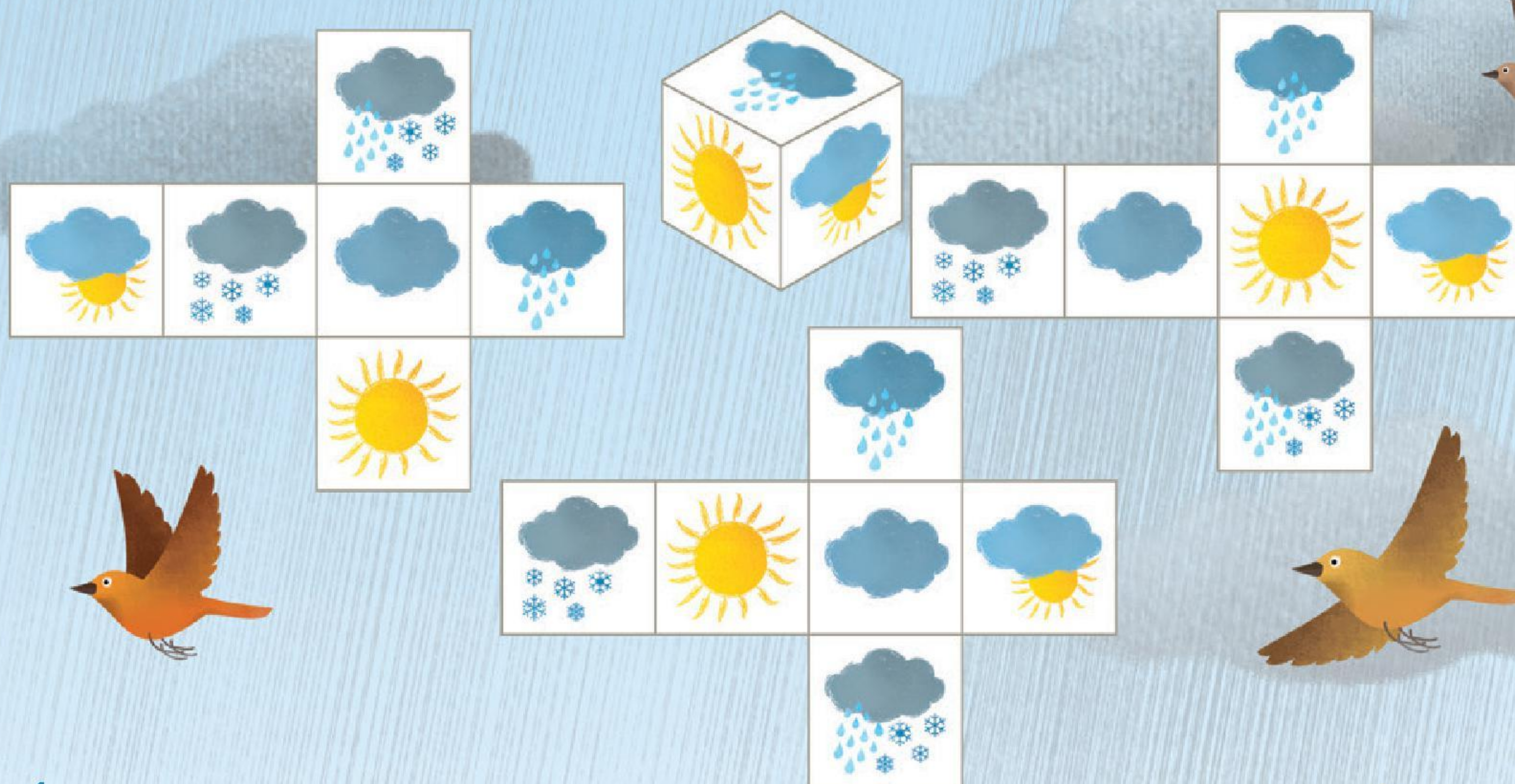
orzech
jarzębina porzeczka
modrzew
wierzba brzoza

- Zapisz podane wyżej nazwy roślin w kolejności alfabetycznej.

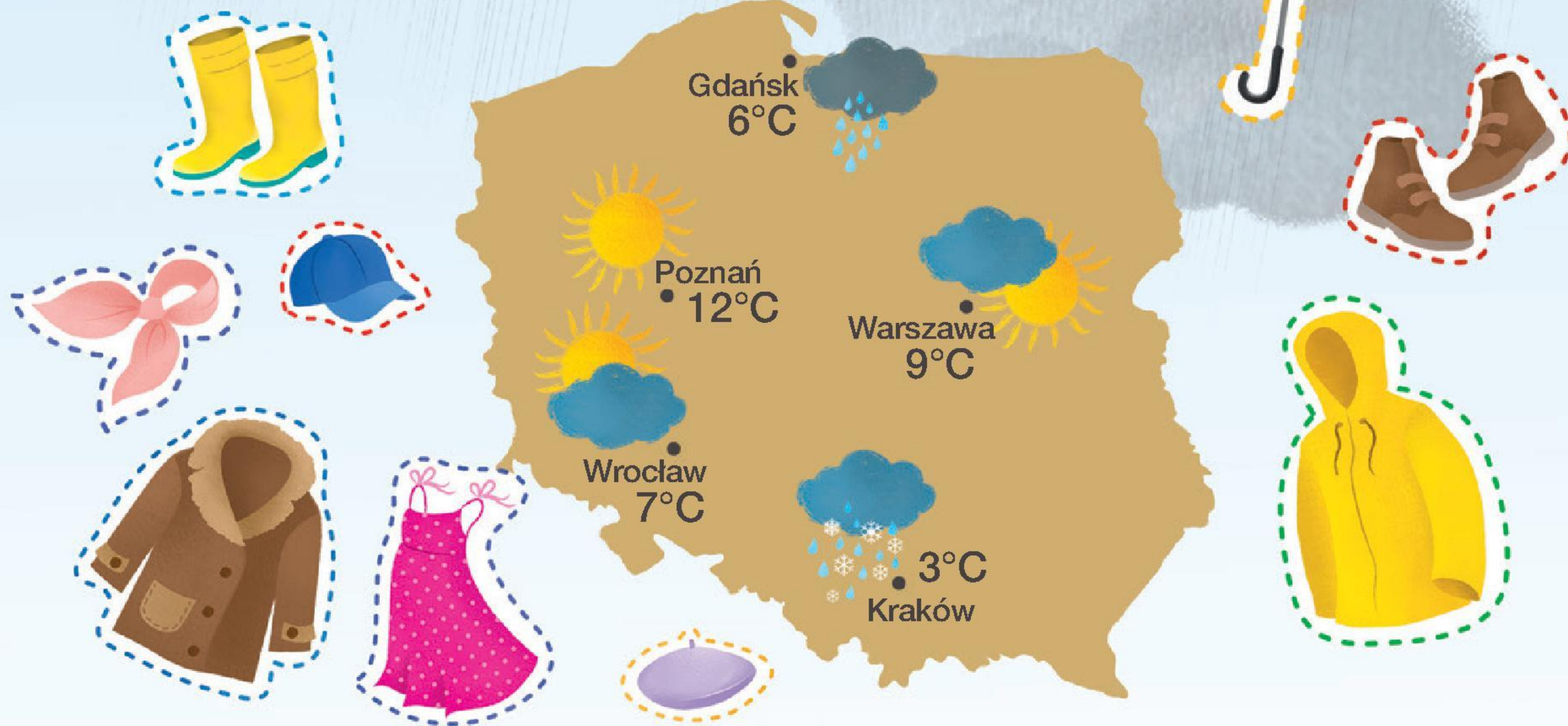

Co niesie listopad?

3. Z której figury można zrobić taką pogodową kostkę? Otocz ją pętlą.

4. Marzena mieszka w Gdańsku. Przyjrzyj się mapie pogody i skreśl rzeczy, które nie będą dziewczynce dziś potrzebne.

5. Dopisz brakujące fragmenty przysłów. Skorzystaj z podręcznika.

Słońce listopada

Jaka pogoda listopadowa,

Spis treści

I. Powrót do szkoły

- 1. Pierwszy dzień szkoły** 4
Pisanie odpowiedzi na pytania na podstawie tekstu.
Układanie zdań na temat: Co przyniesie trzecia klasa?
Wielka litera w tytułach. Skrót „s.”, „ćw.”, „pt.”, „np.”
- 2. Jak spędziliśmy wakacje?** 6
Uzupełnianie liter w wyrazach i liczenie głosek.
Dopasowywanie określeń do rzeczownika. Rozwijanie zdań.
Zamienianie bezokolicznika na formę osobową czasownika.
Ustalanie kolejności zdarzeń. **Krajobrazy Polski**
- 3. Klasowe sprawy** 9
Układanie i zapisywanie zasad zachowania w klasie.
Ustalenie odpowiedzi na pytanie: Kiedy warto rywalizować?
Ustalanie praw i obowiązków ucznia
- 4. Bezpieczna droga do szkoły** 11
Rodzaje znaków drogowych. Zapisywanie zasad bezpiecznego poruszania się po drogach.
Wyrazy z „rz” po spółgłoskach „p” i „b”
- 5. Dzień odkrywców: Klasowy kalendarz** 14

II. Mała i wielka ojczyzna

- 6. Rocznica wybuchu II wojny światowej** 16
Uzupełnianie zdań na podstawie tekstu informacyjnego.
Wielka litera w nazwach państw, mała litera w utworzonych od nich przymiotnikach. Wyjaśnienie pojęcia „patriota”
- 7. Walka o wolną ojczyznę** 18
Pisanie zdań o harcerzach z Szarych Szeregów na podstawie tekstu. Pisownia wyrazów z „ż”.
Uzupełnianie przymiotników w połączeniu z rzeczownikami w liczbie pojedynczej i mnogiej
- 8. Wojenne losy Asiuni** 19
Uzupełnianie metryczki lektury „Asiunia”. Uzupełnianie planu wydarzeń. Łączenie części zdań w zdania złożone i zapisywanie ich. Uzupełnianie znaków na końcu zdań
- 9. Mój dom, moja rodzina** 21
Wyszukiwanie błędów w zdaniach na podstawie tekstu.
Utrwalenie pojęcia „rzeczownik”. Rodzina wyrazu „rodzina”
- 10. Dzień odkrywców: Moja miejscowość, mój region** 22

III. Ja i moi koledzy

- 11. Razem weselej** 24
Uzupełnianie metryczki lektury „Dzieci z Bullerbyn”.
Zamiana 1 os. na 3 os. liczby pojedynczej czasownika.
Pisanie kartki z pamiętnika. Utrwalenie pojęcia „czasownik”
- 12. Koledzy i przyjaciele** 26
Ocenianie prawdziwości zdań na podstawie tekstu.
Uzupełnianie dialogu. Przymiotniki o znaczeniu przeciwnym.
Cechy dobrego przyjaciela

- 13. Razem możemy więcej** 28
Skreślanie zdań opisujących niewłaściwe zachowania kibiców. Układanie zdań na temat: Co jest zadaniem kibiców? – rzeczowniki odczasownikowe. Pisownia wyrazów z zakończeniami „-ów”
- 14. Nikt nie wie wszystkiego** 29
Wyjaśnienie, co to jest encyklopedia. Kolejność alfabetyczna wyrazów w zakresie pełnego alfabetu
- 15. Sprawdzam siebie: Mamy różne zainteresowania** ... 30

IV. Wrzesień niesie jesień

- 16. Powitanie jesieni** 32
Uzupełnianie zdań na temat jesieni podanymi wyrazami.
Wyrażenia poetyckie w wierszu. Próby tworzenia przenośni.
Uzupełnianie zdań o jesieni. Pisownia wyrazów z „ó”
- 17. Chlebowa historia** 34
Wyszukiwanie w zdaniach nazw roślin zbożowych.
Uzupełnianie zdań nazwami produktów zbożowych.
Przygotowanie zakwasu na żurek według instrukcji.
Uzupełnianie instrukcji wykonania zakwasu na żurek
- 18. Co wiemy o Inie?** 36
Opowiadanie treści lektury na podstawie historyjki obrazkowej. Układanie pytań do tekstu informacyjnego.
Wyszukiwanie w tekście i zapisywanie wyrazów z „ó” niewymiennym
- 19. Rośliny włókniste i oleiste** 38
Układanie hasła z liter wskazanych w wyrazach.
Zapisywanie wyrazów w kolejności alfabetycznej.
Dopisywanie rymujących się wyrazów. **Rośliny włókniste i oleiste w Polsce**. Łączenie w pary rzeczownika i utworzonego od niego przymiotnika, np. olej – oleisty. Uzupełnianie zdań wyrazami w odpowiedniej formie
- 20. Dzień odkrywców: rośliny zbożowe, oleiste i włókniste na świecie** 40

V. Na skrzydłach wiatru

- 21. Jesienny wiatr** 42
Układanie zdań na temat: Co robi wiatr? Zamienianie utworzonych zdań na równoważniki
- 22. Do czego jest potrzebne powietrze?** 43
Powiedzenia ze słowem „wiatr”. Pisownia wyrazów z „rz” po spółgłoskach „d”, „t”
- 23. Co słyszać u zwierząt?** 44
Zwierzęta jesienią. Zapisywanie zdań na temat przygotowań zwierząt do zimy – zamiana czasownika w czasie teraźniejszym na czasownik w czasie przeszłym.
Porządkowanie czasowników za względu na formę czasu – czas przeszły, teraźniejszy, przyszły

- 24. Co widziały bociany?** 46
 Ustalanie kolejności wydarzeń. Opowiadanie historyjki obrazkowej i nadawanie tytułów ilustracjom z historyjki. Wymyślanie i pisanie pytań do bociana. Wyszukiwanie wyrazów o podobnym znaczeniu. Pisownia rzeczowników z zakończeniami „-ą”, „-om” (idę z dziewczynką – przyglądam się dziewczynkom)
- 25. Dzień odkrywców: Co niesie październik?** 48

VI. Kolory jesieni

- 26. Jesienne pole** 50
 Układanie i uzupełnianie rymowanek. Łączenie czasownika z rzeczownikiem za pomocą przyimka. Układanie wyrazów w kolejności alfabetycznej. **Rośliny okopowe**
- 27. Złota jesień** 52
 Uzupełnianie zdań na podstawie wiersza. Porządkowanie czasowników ze względu na czas, w jakim zostały użyte
- 28. Szkolny patron** 53
 Tworzenie i zapisywanie rzeczowników utworzonych od czasowników. Pisownia wyrazów z „rz” po spółgłoskach „j”, „ch”, „w”
- 29. Mój nauczyciel** 54
 Uzupełnianie zdania na podstawie wiersza. Wprowadzenie pojęcia rodzajów rzeczowników w liczbie pojedynczej – rodzaj męski, żeński i nijaki. Życzenia – utrwalenie części składowych. Indywidualne redagowanie życzeń
- 30. Dzień odkrywców: Szkoła marzeń** 56

VII. Las jesienią

- 31. W lesie** 58
Warstwy lasu. Układanie pytań do tekstu informacyjnego. Zamiana zdań pisanych w 3 os. liczby pojedynczej na zdania w 1 os. liczby pojedynczej. Zapisywanie zdań na temat znaczenia lasu. Wyszukiwanie w tekście wyrazów z „rz” wymiennym i wyjaśnianie ich pisowni
- 32. Wycieczka do lasu** 61
 Pisanie odpowiedzi na pytania do tekstu. Samodzielne redagowanie i pisanie oceny zachowania bohaterów. Utrwalenie pisowni wyrazów z utratą dźwięczności. **Dary lasu – grzyby**
- 33. Spotkanie z Szewczykiem Dratewką** 63
 Uzupełnianie metryczki lektury „Szewczyk Dratewka” J. Porazińskiej. Wyodrębnienie postaci występujących w baśni – pojęcie „główny bohater”. Pisanie wypowiedzi na temat bohatera baśni. Ustalanie kolejności wydarzeń. Kończenie zdania na podstawie przeczytanej lektury
- 34. Warto pomagać innym** 65
 Utrwalenie budowy opowiadania – wstęp, rozwinięcie, zakończenie. Samodzielne pisanie opowiadania na temat jednej z przygód Dratewki
- 35. Potyczki językowe: Zapamiętam wnet wyrazy z „rz”** 66
 „Rz” niewymienne

VIII. Gdy słońce za oknem...

- 36. Dbamy o zdrowie** 68
 Pisanie odpowiedzi na pytania do tekstu. Wybieranie zdań opisujących zachowania sprzyjające zdrowiu. Przedmioty osobistego użytku służące dbaniu o higienę. Zapisywanie wyrazów w kolejności alfabetycznej. Pisownia wyrazów z „ch”
- 37. Wizyta u lekarza** 70
 Pisanie odpowiedzi na pytania do tekstu. Uzupełnianie zdań nazwami specjalności lekarskich. Połączenia przymiotnika z rzeczownikiem – porządkowanie z podziałem na rodzaj męski, żeński i nijaki. „Rz” w nazwach zawodów zakończonych na „-arz” – wyjaśnianie pisowni. Tworzenie rodziny wyrazu „chorować”
- 38. Leki z domowej apteki** 72
 Uzupełnianie przepisu na domowe lekarstwo. Wskazywanie czasowników w tekście. Dopisywanie wyrazów o znaczeniu przeciwnym. Pisownia czasowników z zakończeniami „-uje”, „-uję” (gotuje – gotuję)
- 39. Jesień zamknięta w słoikach** 74
 Ocena prawdziwości zdań na podstawie tekstu. Uzupełnianie nazw przetworów. Rozwijanie zdań
- 40. Sprawdzam siebie: Witaminki, witaminki** 76

IX. Jesienna zaduma

- 41. Pamiętamy o tych, którzy odeszli** 78
 Uzupełnianie zdań podanymi wyrazami. Pisanie wypowiedzi na temat sposobu obchodzenia dnia Wszystkich Świętych
- 42. Jak zostać poetą?** 79
 Łączenie zdań pojedynczych za pomocą spójników w zdania złożone – zapisywanie ich we właściwej kolejności. Pisarz, poeta, autor – wyjaśnienie pojęć. Uzupełnianie rymowanek. Dobieranie do podanych wyrazów i wymyślanie wyrazów o podobnym znaczeniu. Wybieranie i wymyślanie porównań poetyckich
- 43. Uroki słotnej jesieni** 81
 Uzupełnianie zdań na podstawie wiersza. Pisownia wyrazów z zakończeniami „-utki”, „-utka” (milutki, milutka). Dopisywanie określeń do rzeczowników na podstawie tekstu wiersza
- 44. Lekarstwo na smutek** 82
 Zaznaczanie prawidłowych odpowiedzi na podstawie tekstu. Pisanie wypowiedzi na temat sposobu spędzania czasu. Uzupełnianie zdań czasownikiem „malować” w różnych formach. Pisownia wyrazów z zakończeniami „-uszek”, „-uszka”, „-uszko”, „-unek”, „-unka”
- 45. Dzień odkrywców: Co niesie listopad?** 84

Ilustracje i zdjęcia na okładce: Shutterstock.com.

Ilustracje: Agnieszka Antoniewicz: s. 11/znaczkę, 22–23, 40–41; Marcin Bruchnalski: s. 11/ćw. 1, 82; Małgorzata Cieślak: s. 37, 46; Anita Graboś: s. 24, 25, 74, 75; Elżbieta Grozdew: s. 33, 34, 52; Agnieszka Kowalska: s. 11/lody, 59; Tomasz Kozłowski: s. 14–15, 27, 28, 47/ćw. 3, 56–57; Aleksandra Krzanowska: s. 48–49; Joanna Olechnowicz: s. 32; Ewa Poklewska-Koziello: s. 42, 64, 68; Tomasz Samojlik: s. 9, 30, 81; Anna Sędziwy: s. 58, 62/ćw. 5; Marta Sieczkowska: 45; Elżbieta Śmietanka-Combik: s. 11/owce, nos, 47/ćw. 5, 60, 62/ćw. 7, 70, 77; Natalia Tilszner: s. 66–67, 71, 73, 84–85; Maciej Trzepałka: s. 69.

Zdjęcia: Maciej Wróbel: 17/bez flagi; Nigel Cattlin/Alamy: s. 51/burak cukrowy; O.DIGOIT/Alamy: s. 62/rydz; Shutterstock.com: s. 1; 3/papuga; 5; 6; 8/papuga; 17/flaga; 26; 34; 35; 38; 39/papuga; 41; 43; 44; 51/bez buraka cukrowego; 58/papuga; 62/muchomor sromotnikowy, kozłarz, papuga; 67/papuga; 76.

Wydawnictwo Nowa Era oświadcza, że podjęło starania, mające na celu dotarcie do właścicieli i dysponentów praw autorskich wszystkich zamieszczonych utworów. Wydawnictwo Nowa Era, przytaczając w celach dydaktycznych utwory lub fragmenty, postępuje zgodnie z art. 29 ustawy o prawie autorskim. Jednocześnie Nowa Era oświadcza, że jest jedynym podmiotem właściwym do kontaktu autorów tych utworów lub innych podmiotów uprawnionych w przypadkach, w których twórcy przysługuje prawo do wynagrodzenia.